

มอญปากเกร็ด

องค์ บรรจุน

มอญเป็นชนชาติเก่าแก่ที่สุดชนชาติหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นชาติที่สั่งสมอารยธรรมด้านศาสนา และวัฒนธรรมชั้นสูงเป็นมรดกตกทอดมายังภูมิภาคแห่งนี้

ทุกวันนี้ชนชาติมอญไม่มีประเทศปกครองตนเอง เนื่องจากในอดีตบ้านเมืองตกอยู่ในภาวะสงคราม โดยเฉพาะจากการรุกรานของพม่า เมื่อบ้านเมืองถูกทำลายชาวมอญจึงต้องอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในเมืองไทย

เท่าที่มีการจดบันทึกการอพยพของชาวมอญ มีทั้งสิ้น ๙ ครั้ง ชาวไทยไม่ได้มองว่าชาวมอญเป็นชาวต่างชาติ ดังมีพระราชกำหนดสมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๖ ที่ให้ถือว่าชาวมอญเป็นพลเมืองที่มีสิทธิเท่าเทียมคนไทย ชาวมอญจึงถูกหล่อหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียวบนแผ่นดินไทย เช่น กรณีเจ้าแม่วัดดุสิต (หม่อมเจ้าหญิงอำไพ) ราชธิดาของสมเด็จพระเอกาทศรถซึ่งสมรสกับขุนนางผู้สืบตระกูลมาจากนายทหารมอญที่ติดตามสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเข้ามา บุตรของเจ้าแม่วัดดุสิตคือเจ้าพระยาโกษาธิบดี (ปาน) พระปฐมบรมราชชนกในจักรีวงศ์

ชาวมอญอพยพเข้ามาครั้งแรกตั้งแต่ราว พ.ศ. ๒๐๘๒

สมัยอยุธยา และครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๗ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ขณะนั้นพม่าได้ตกเป็นของอังกฤษแล้ว พระยาเจ่งเกรงว่าญาติพี่น้องของตนที่หลงเหลืออยู่ในเมืองมอญจะเดือดร้อน จึงขอพระบรมราชานุญาตไปรับมา

ถิ่นที่อยู่สำคัญของชาวมอญอยู่ในภาคกลาง ได้แก่ นครสวรรค์ อุทัยธานี นครสวรรค์ และจังหวัดอื่นๆ

ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม กรุงเทพฯ ฉะเชิงเทรา เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ทางภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ ตาก ลำพูน ลำปาง กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก ทางภาคอีสาน ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ มีบ้างเล็กน้อย ที่อพยพลงใต้ ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี

ในการอพยพของมอญอย่างน้อย ๒ ครั้ง ที่พระมหากษัตริย์โปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ทำกินให้แก่ชาวมอญที่ “ปากเกร็ด” ครั้งแรก พ.ศ. ๒๓๑๖ สมัยธนบุรี มีเจ้าพระยามหาโยธา (เจ่ง) เป็นหัวหน้า ดังในพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ความว่า

“ฝ่ายพวกรามัญที่หนีพม่ามานั้น พระยาเจ่ง ตละเล็ยง ตละเกลี้ยง กับพระยากลางเมือง ซึ่งหนีเข้ามาครั้งกรุงเก่า พม่าตีกรุงได้นำตัวกลับไป และสมิงรามัญ นายไพร่ทั้งปวงพาครัวเข้ามาทุกด้านทุกทาง ให้ข้าหลวงไปรับมาจนถึงพระนครพร้อมกัน แล้วทรงพระกรุณาให้ตั้งบ้านเรือนอยู่แขวงเมืองนนทบุรีบ้าง เมืองสามโคกบ้าง แต่จกรรจจัดได้สามพัน โปรดให้หลวงบำเรอศักดิ์ศรีกรุงเก่า เป็นเชื้อรามัญให้เป็นพระยารามัญวงศ์ เรียกว่า จักรีมอญ ควบคุมกองมอญใหม่ทั้งสิ้น และโปรดเกล้าฯ พระราชทานตราภูมิคุ้มห้ามสรรพากรขนอนตลาดทั้งปวง ให้ค้าขายทำมาหากินเป็นสุข”

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๓๕๘ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ พม่าบังคับใช้แรงงานมอญอย่างหนัก ชาวมอญได้รับความเดือดร้อนจึง ก่อกบฏขึ้นและอพยพเข้าไทย



พระเจดีย์มูดาว (เจดีย์เอียง) ริมน้ำเจ้าพระยา เกาะเกร็ด

“พวกมอญที่เมืองเมะตะมะ ถูกพม่ากดขี่หนักเข้า จึงพร้อมใจกันจับเจ้าเมืองกรมการพม่าฆ่าเสีย แล้วพากันอพยพครอบครัวเข้ามาในพระราชอาณาจักร เข้ามาทางเมืองตากบ้าง ทางเมืองอุทัยธานีบ้าง แต่โดยมากมาทางด่านพระเจดีย์ ๓ องค์ เข้าแขวง

เมืองกาญจนบุรี เมื่อได้ทรงทราบข่าวว่าคร้ามมอญอพยพเข้ามา จึงโปรดให้กรมพระราชวังบวรสถานมงคล เสด็จขึ้นไปคอย

เมื่อชาวมอญปากเกร็ดเดินทางไปขายเครื่องปั้นย่านชุมชนมอญชายทะเล ขากลับก็รับซื้อจากมุงหลังคาและฟืนกลับไปด้วย บางครั้งพ่อค้าจากและฟืนก็เป็นฝ่ายนำสินค้าไปขายยังปากเกร็ด สามโคกเสียเอง จะเห็นได้ว่าชุมชนมอญบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาทำเงิน มีการติดต่อถึงกันเสมอ ทั้งการค้าและงานบุญ บ่อยครั้งมีการแต่งงานระหว่างชุมชน แม้แต่การตั้งชุมชนใหม่ เช่น ชุมชนมอญบ้านเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เกิดขึ้นจากชาวมอญปากเกร็ด ที่เดินทางไปขายเครื่องปั้น เมื่อสินค้าหมดก็



น้ำดื่ม ที่ขายพร้อมกระถางดินเผา เอกฉันทของเกาะเกร็ด



โคมไฟ ผลิตจากดินเผา

จุดเรือเล็กทำเล่างปาเพาะปลูก ขากลับก็บรรทุกพืชผลลงเรือ กลับปากเกร็ด แต่ภายหลังสภาพการคมนาคมเปลี่ยนไป จึงลงหลักแหล่งถาวร ซึ่งชุมชนมอญบ้านเขาทองยังคงสืบทอดงาน เครื่องปั้นดินเผามาจนทุกวันนี้

ปีพาทย์มอญและมอญรำ

ปีพาทย์มอญ และ มอญรำ เป็นนาฏศิลป์ ขึ้นสูงและเก่าแก่ของมอญ ปัจจุบันหาชม ได้ยาก แต่ไม่ใช่ที่เกาะเกร็ด เพราะ ที่นี่ยังมี ให้ชมเสมอ ซึ่งมักแสดง ในงานสำคัญๆ เช่น ต้อนรับ

แขกบ้าน

แขกเมือง รำ

หน้าศพ คน

มอญเรียกว่า เປີ໑໐໐ຊຶ່ງ

(ปัวสะเป็น) ปัว แปลว่า มหรสพ

สะเป็น แปลว่า ตะโพน ซึ่งหมายถึง

ถึงการรำที่อาศัยตะโพนเป็น

หลัก นักดนตรีและผู้รำจะต้อง

รู้ใจกัน โดยผู้รำจะทิ้งมือให้

ลงกับจังหวะของตะโพน ชาว

มอญปากเกร็ด มีชื่อเสียงเรื่อง

ปีพาทย์และมอญรำอย่างมาก

มักมีการบรรเลงปีพาทย์และ

การแสดงมอญรำควบคู่กันไป

ทุกครั้ง ในงานราชพิธีสำคัญของ

ไทยนับแต่อดีตมา มักจัดให้มีการ



แสดงมอญรำด้วยทุกครั้ง เพราะถือเป็นการแสดงชั้นสูง ดังจารึก ที่วัดปรมัยยิกาวาส กล่าวถึงมหรสพในงานฉลองของกรุงรัตนโกสินทร์ โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้จารึกไว้ ดังนี้

“...มหรสพ	ครบเครื่องฟ้อน	ประจำงาน
โขนหุ่น	ละครขาน	พาทยซั้้อง
มอญรำ	ระบำการ	จำอวด เอิกเออย
ครึกครื้น	กึกปี่ก้อง	จวบสิ้นการฉลอง...”

สตรีมอญในอดีตมักมีวิชามอญรำติดตัว เพราะนอกจาก การเป็นแม่บ้านแม่เรือนแล้ว การรำมอญยังเป็นสิ่งที่แสดงออกถึง ความเป็นกุลสตรีอย่างหนึ่ง การรำรำประณีตอ่อนช้อย ทำให้ มอญรำเปี่ยมเสน่ห์ ในทุกวันนี้ครูมอญรำปากเกร็ดยังคงถ่ายทอด วิชามอญรำแก่ลูกหลานอย่างต่อเนื่อง เป็นเรื่องที่น่ายินดีว่าศาสตร์ แขนงนี้ของมอญจะไม่สูญหาย

ประเพณีการจุดลูกหนู

ลูกหนูเป็นดอกไม้เพลิงมอญโบราณ เรียกว่า btkNi “สะตะน้อย” แปลว่า “หางหนู” เพราะคนมอญเน้นชนวนที่ใช้จุด ไฟ และการที่กระบอกเพลิงที่ถูกจุดนั้นวิ่งเข้าหาปราสาทตั้งศพ อย่างรวดเร็ว ส่งเสียงหวีดร้องแหลมเล็กคล้ายกับหนูในท้องนา ชาวมอญจึงเรียกระเบิดจุดกระบอกเพลิงดังกล่าวว่าการจุดหางหนู ต่างจากมุมมองของคนไทยที่เน้นกระบอกบรรจุดินเพลิงมากกว่า จึงเรียกว่า “ลูกหนู”



ประเพณีตักบาตรดอกไม้

ชาวมอญใช้ “ฮะตะน้อย” เสาศพระ เพราะถือเป็นเพศสมณะ เมื่อพระมรณภาพลงมอญเรียกว่า “จาวฟอ” ซึ่งแปลว่า “กลับสวรรค์” มิได้ใช้คำว่า “ตาย” มีการจัดงานศพอย่างใหญ่โตและไม่จุดไฟเผาศพพระด้วยมือโดยตรง แต่ใช้ลูกหนูแทน ซึ่งสืบเนื่องมาจากพุทธประวัติ ตอนถวายพระเพลิงพระบรมศพ ไม่สามารถจุดไฟให้ติดได้ เป็นเพราะเหล่าเทวดาต้องการให้รอพระมหากัสสปได้ถวายบังคมพระบรมศพเสียก่อน ครั้นเมื่อพระมหากัสสปเดินทางมาถึงและถวายบังคมพระบรมศพแล้ว จึงเกิดปาฏิหาริย์เพลิงโชติช่วงไหม้พระสรีระจนหมดสิ้น ชาวมอญได้นำเอาพุทธประวัติดังกล่าวมายึดถือปฏิบัติ คือจะไม่จุดไฟเผาศพพระด้วยมือ

ในการเผาศพพระดังกล่าวมานั้น มักมีชาวบ้านจากหลากหลายถิ่นส่งสายลูกหนูมาร่วมเผาศพเพราะต้องการร่วมบุญ เกิดการแก่งแย่งกันรื้อวาย รวมทั้งลูกหนูนั้นมีความแรงมาก บางครั้งทำให้โรงศพตกลงมาแตก เป็นที่สลดหดหู่แก่ผู้พบเห็น ปัจจุบันจึงเลิกการเผาศพพระด้วยลูกหนู ต่อไฟเผาศพด้วยมือโดยตรง แต่การจุดลูกหนูก็ยังคงอยู่ เป็นการจุดแข่งขันชิงรางวัลเพื่อความสนุกสนานและรักษาประเพณี

หลังพระสงฆ์มรณภาพ ทำพิธีสวดและเก็บไว้ระยะหนึ่ง คณะสงฆ์และชาวบ้านจะประชุมเตรียมงาน สถานที่ ออกเรียไรโรงทาน จัดเตรียมมหรสพ ที่สำคัญคือช่างฝีมือทุกคนจะต้องมาช่วยกันสร้างโลง และปราสาทเผาศพ สิ่งสำคัญอีกส่วนหนึ่งคือลูกหนู เป็นการเตรียมดินเพลิงใส่กระบอกลูกหนูพร้อมสายขนวน

กระบวนเพลง e;CJKN (ตอนย่นย่น) เนยตต เขมจา กตณ
อะธิตาน คนไทยเรียกต้นซีก ภายในบวรจตุรเพลิง มีน้ำประสาธหรือ น้ำเสียง ;jq (ด้าจกัซ) สำหรับคอยพรมตอนผสมดินเป็นให้มีความชื้น ไม่ให้เกิดระเบิดขึ้นขณะคลุกเคล้าส่วนผสม และบวรจุลกระบอก องค์ประกอบหนึ่งในการทำดินเพลิงคือถ่าน ซึ่งถ่านที่ดีควรเผาจากไม้สะแก ไม้โกงกาง ไม้เสม และไม้ค้อ จะได้ถ่านที่มีคุณภาพดี ไฟแรง ส่วนดินเป็นที่เป็นเชื้อปะทุอย่างดียิ่งต้องเผาจากต้นพริกแก้งัด การบวรจตุรเพลิงลงกระบอก ต้องบวรจตุรที่ละน้อย ใช้มือไม้เคาะอัดให้แน่น ปริมาณและกลเม็ดต่างๆ เป็นสูตรเฉพาะของแต่ละหมู่บ้านที่จะไม่เปิดเผยแก่กัน

การจุดลูกหนู ต้องอาศัยลานโล่งห่างไกลผู้คน สร้างปราสาทจำลอง มีเชือกขึ้นเส้นลวดสูงจากพื้นระดับเดียวกับปราสาท เป็นแนวยาวมาถึงบริเวณที่ใช้จุดซึ่งไกลประมาณ ๑๐๐ เมตร มีขานยั้งสูงกว่าจากระดับเสาด้านหน้าปราสาท จำนวนสายของเส้นลวดที่พุ่งไปสู่ปราสาทนั้นขึ้นอยู่กัจำนวนสายขานยั้ง หลังจุดขนวนดินเพลิงจะขับดันให้กระบอกเพลิงวิ่งไป ข้างหน้าเมื่อสุดปลายเชือกกระบอกเพลิงทะยานกระเด็นเข้าหาเป้าหมายคือยอดปราสาท ลำดับการจุดจะเรียงกันไปจนครบทุกสาย แล้วจึงเริ่มที่สายแรกใหม่ จนกว่าลูกหนูของสายใดจะพุ่งเข้าชนยอดปราสาทโคนลงแตะพื้น จะเป็นผู้พิชิตรางวัลใหญ่ รวมทั้งป้ายเล็กป้ายน้อยระบุเงินหรือรางวัลที่ปักเอาไว้เป็นแถวแนวนเดียวกัปราสาท เจ้าของลูกหนูสายที่วิ่งชนป้ายก็จะได้รางวัลนั้นไป การแข่งขันจะสิ้นสุดลงเมื่อมีการพิชิตเป้ารางวัลจนหมด

การแข่งขันการจุดลูกหนูเป็นความสนุกสนานอย่างหนึ่งขณะที่ลูกหนูที่วิ่งเข้าหาปราสาทสร้างความตื่นเต้นว้าวใจให้กับผู้ชมอย่างมาก ขณะเดียวกันก็มีอันตรายหากเกิดการระเบิดขึ้น ทำให้ผู้จุดและผู้ชมถึงแก่ชีวิตได้ สายใดที่วิ่งดีวิ่งตรงเฉียดฉิว หรือตรงเป้าหมาย แม้ยอดปราสาทไม่ถึงกับหักโค่น มักได้รับเสียงปรบมือเกรียวกราวจากผู้ชม ตรงกันข้ามกับลูกหนูสายที่ไม่ค่อยทำงาน ต้องจุดซ้ำแล้วซ้ำอีกหรือต้องใช้ไม้เขี่ยให้ลูกหนูออกวิ่ง รวมทั้งที่ระเบิดกลางทาง และเงินขึ้นฟ้า จะเป็นทีตลกขบขัน หยอกล้อกันครั้นแครง แต่ที่สุดแล้วมักได้รับความเอ็นดูจากผู้ชม โดยมากสายเหล่านั้นมักเป็นมือสมัครเล่น ถือเป็นไม้ประดับของงาน สำหรับในย่านปากเกร็ดแล้ว วัดที่มีฝีมือเรื่องการทำลูกหนู ได้แก่ วัดเตยวัดกู่ และวัดสนามเหนือ เรียกได้ว่าเห็นชื่อคู่แข่งก็อดใจทีเดียว

*** คัดย่อจาก: องค์ บวรจตุร. (เมษายน, 2549).

มอญปากเกร็ด. ศิลปวัฒนธรรม. 27(6): 158-170.



นิเวศวิทยาวัฒนธรรมการตั้งถิ่นฐาน ของชุมชนมอญเกาะเกร็ด

ภาสกร อินทุมากร

บทความนี้เป็นข้อสรุปจากการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์เชิงนิเวศวิทยาวัฒนธรรมเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์: กรณีศึกษาชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ สาขาสิ่งแวดล้อม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ศึกษาไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ โดย สมศรี ศิริขวัญชัย ที่มีวัตถุประสงค์ในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการตั้งถิ่นฐานของชนชาติมอญ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ผู้ศึกษาพบว่า การตั้งถิ่นฐานของชาวมอญ มักจะอยู่ไม่ไกลจากน้ำ การตั้งถิ่นฐานดังกล่าวน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพที่ผูกพันอยู่กับน้ำ เช่น การค้าขาย ดังนั้นการตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้แม่น้ำจะทำให้สะดวกต่อการเดินทาง การคมนาคม นอกจากนี้ยังมีเรื่องการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาที่ต้องใช้ดินเหนียวเป็นวัตถุดิบในการผลิตที่สำคัญ ซึ่งบริเวณที่ตั้งถิ่นฐานของชาวมอญในประเทศไทยส่วนใหญ่พบตามลุ่มแม่น้ำภาคกลาง ซึ่งลักษณะดินบริเวณนี้จะเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทราย

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรในเกาะเกร็ดแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ๑) การตั้งบ้านเรือนแบบเกาะกลุ่มกันตามริมน้ำ โดยมีการรวมกลุ่มกันอยู่ใกล้สถานที่สำคัญ เช่น วัด และโรงเรียน การตั้งบ้านเรือนแบบนี้พบในบริเวณ หมู่ ๑, ๖ และ ๗ ซึ่งเป็นชุมชนที่คนมอญอาศัย

อยู่ ๒) การตั้งบ้านเรือนแบบกระจายตามพื้นที่ทำกิน ซึ่งก็คือพื้นที่ที่เป็นสวน พบในหมู่ ๒ และ ๕ ซึ่งเป็นชุมชนคนไทย

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานดังกล่าว ทำให้เกิดสภาพสังคมแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และรู้จักกันภายในกลุ่มละแวกบ้านของตนเอง สำหรับสภาพบ้านเรือนที่ปลูกอยู่ติดกันนั้น ส่วนใหญ่ เป็นญาติพี่น้องหรือลูกหลานที่แต่งงานแล้วแยกครอบครัวไปปลูกเรือนอยู่ใกล้ ๆ กับบ้านพ่อแม่ บ้านเรือนที่สร้างขึ้นใหม่ในเกาะเกร็ดจึงมีลักษณะไม่เป็นระเบียบ ขยายบ้านแต่ละหลังเกือบจะติดกัน ความแออัดของบ้านเรือนส่วนใหญ่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของประชากรที่ทำให้ต้องขยายครอบครัว และความต้องการใช้พื้นที่อาศัยมากขึ้นตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ชาวมอญจะปลูกบ้านให้ลูกหลานที่ขยายครอบครัวในพื้นที่ที่เคยเป็นโรงงานทำเครื่องปั้นดินเผาที่เลิกกิจการไป ซึ่งอยู่ในพื้นที่เดียวกับที่อาศัย

ด้วยเหตุที่เกาะเกร็ดมีสภาพเป็นเกาะมีน้ำล้อมรอบ จึงเป็นทำเลที่เหมาะสมแก่การตั้งถิ่นฐานของชาวมอญซึ่งมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับน้ำดังกล่าวแล้ว หากพิจารณาจากลักษณะและพัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมอญเกาะเกร็ด จะพบว่ารูปแบบการตั้งถิ่นฐานนั้น นอกจากจะมองในด้านการเรียงตัวและความหนาแน่นของตัวอาคารแล้ว ยังมีความสัมพันธ์โดยตรงกับลักษณะทางเศรษฐกิจด้วย สันฐานในการตั้งถิ่นฐานมิได้มีความหมายในตัวเอง หากแต่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตเป็นหลัก การตั้งถิ่นฐานจึงเป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพ ชีวภาพ ประชากร และวัฒนธรรม โดยมีสสาร และพลังงานเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อน โดยในที่นี้ ประชากรหมายถึงโครงสร้างประชากรในชุมชนและการนับถือศาสนา ปัจจัยทางกายภาพ หมายถึงลักษณะภูมิ



ประเทศ ปัจจัยทางชีวภาพ หมายถึงพฤติกรรม ของบุคคลในการประกอบอาชีพ วัฒนธรรมหมายถึงเทคโนโลยี ระบบความเชื่อ



พระมหาธาตุเจดีย์ วัดปรมย์ยิกาวาส



บ้านเรือนประชาชน รอบเกาะเกร็ด

เรือพาเที่ยวรอบเกาะเกร็ด



พบเห็นหมู่ชนของชุมชนชาวมอญ ขณะเดียวกันการวางแผนที่แนบแบบกระจายตามพื้นที่ทำกิน จะพบได้ในหมู่ชุมชนชาวไทย การตั้งถิ่นฐานดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประกอบอาชีพของบุคคลในชุมชน เพราะชุมชนมอญในเกาะเกร็ดประกอบอาชีพในการทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะต้องอาศัยเส้นทางคมนาคมทางน้ำในการนำผลผลิตที่ได้ออกไปแลกเปลี่ยนหรือค้าขายกับชุมชนอื่น จึงเลือกทำเลการตั้งถิ่นฐานแบบเกาะกลุ่มตามริมน้ำ ส่วนชุมชนไทยทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ซึ่งต้องใช้พื้นที่มาก การตั้งถิ่นฐานจึงกระจายไปตามพื้นที่ทำกิน การเกาะกลุ่มไม่หนาแน่นเท่าชุมชนมอญ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานดังกล่าว ทำให้ความสัมพันธ์ของประชากรในตำบลเกาะเกร็ดซึ่งประกอบไปด้วย ๒ ชุมชนใหญ่ คือ ไทยและมอญ มีความสัมพันธ์ในเชิงเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรในการดำรงชีพแตกต่างกัน ทำให้ไม่เกิดความขัดแย้งในการแย่งใช้ทรัพยากร

การเกาะกลุ่มอย่างหนาแน่นของชุมชนชาวมอญ เอื้อประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทำให้มีโอกาสรวมกลุ่มพบปะสังสรรค์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งยังผลให้เกิดความโดดเด่นในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวมอญในเกาะเกร็ดมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติพันธุ์และภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยไม่อวดที่จะแสดงออก และยอมรับถึงความเป็นคนเชื้อสายมอญ สิ่งนี้ทำให้เอกลักษณ์วัฒนธรรมของคนมอญไม่ถูกกลืนไปกับกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการผสมผสานทางชนชาติ

ในเรื่องการดำรงชีพ หรือพฤติกรรมในการประกอบอาชีพของบุคคลในชุมชน โดยเฉพาะในส่วนของชุมชนมอญนั้น การทำเครื่องปั้นดินเผาถือเป็นอาชีพเก่าแก่ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญ เครื่องปั้นดินเผามอญทรงคุณค่าด้วยลักษณะเฉพาะ คือ ลวดลายที่วิจิตร กรรมวิธีในการผลิตที่ละเอียดอ่อนด้วยการแกะสลักลายในแต่ละชิ้นงาน ทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักไปทั่ว แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าคุณค่าในศิลปะดังกล่าว ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปด้วย เทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ และเพื่อสนองความต้องการของตลาด ความงามวิจิตรของเครื่องปั้นดินเผาลงลดลง ประกอบกับการสืบทอดทางภูมิปัญญางานฝีมือด้านนี้ลดลงเหลือเฉพาะในหมู่ผู้มีใจรักอย่างแท้จริงเท่านั้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์ประกอบในระบบการตั้งถิ่นฐานที่สำคัญคือ การติดต่อสื่อสารกับภายนอกชุมชน รวมถึงระบบการศึกษา ตลอดจนการหมดไปของทรัพยากรในชุมชน ทำให้บุคคลต้องแสวงหาทางเลือกในการประกอบอาชีพใหม่ สิ่งเหล่านี้ทำให้พฤติกรรมในการประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงไป จากการผลิตโดย

เซตวิทยาการวิจัยในชุมชนบนแหล่งที่มาของรายได้เสริมให้ต้องตื่นนอนแสวงหาทรัพยากรจากภายนอกชุมชนมาใช้ในการดำรงชีพแทน ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาวัตถุดิบในการผลิตจากแหล่งอื่นมาใช้ในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา หรือการออกไปหางานทำนอกชุมชน

เมื่อพฤติกรรมการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยในระบบความสัมพันธ์ของการตั้งถิ่นฐานมีการเปลี่ยนแปลง ย่อมส่งผลกระทบต่อปัจจัยอื่น ๆ ในระบบความสัมพันธ์เดียวกัน ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบในระบบการตั้งถิ่นฐาน จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อรักษาสมดุลในระบบให้ระบบความสัมพันธ์ดำรงอยู่ได้ แต่ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ในที่สุดแล้วสังคมจะรักษาสมดุลในตัวเองเพื่อการดำรงอยู่ของสังคมนั้น

ผลจากการศึกษาค้นคว้า ยืนยันให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แนบแน่นและมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การแสดงออกถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว คือความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในระบบการตั้งถิ่นฐานนั่นเอง

ในส่วนของการปรับตัวทางวัฒนธรรม ประเพณี เทคโนโลยี และความเชื่อ พบว่า การปรับตัวทางวัฒนธรรมของชุมชนมอญเกาะเกร็ดนั้น ในเรื่องประเพณี ในอดีตชาวมอญจะมีความเคร่งครัดในประเพณีของตน ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนตลอดจนกิจกรรมมากมาย ด้วยเชื่อว่าหากปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดแล้ว จะทำให้ชีวิตและครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข แต่ด้วยอิทธิพลของสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จากสาเหตุการหมดไปของทรัพยากร ที่เป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่สำคัญ อิทธิพลจากอารยธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมไทย ทำให้วัฒนธรรมด้านประเพณีลดความเข้มข้นลง ถึงแม้จะยังมีการถ่ายทอดประเพณีที่สำคัญมาจนถึงปัจจุบัน แต่การสืบทอดนั้นคงเคร่งครัดในหมู่ผู้สูงอายุและในกลุ่มผู้มีใจรักเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวเป็นการปรับตัวของวัฒนธรรมเพื่อสนองตอบต่อความจำเป็นที่เกิดขึ้นตามมาภายใต้เงื่อนไขของการมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมโดยระบบการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม อาศัยเครื่องมือ คือ การเรียนรู้และการไหลเวียนของข่าวสารเป็นสื่อ

ในส่วนและเทคโนโลยีที่สำคัญคือเทคโนโลยีในระบบการผลิตนั้น ในอดีตระบบการผลิตของชาวมอญในระยะแรกจะเป็นลักษณะเพื่อการยังชีพ ใช้แรงงานคนและสัตว์ และยังพึ่งพิงทรัพยากรจากธรรมชาติ รายได้ที่เกิดขึ้นอยู่ในรูปผลผลิตที่นำไปแลกเปลี่ยนสินค้าแทนเงินตรา ต่อมาได้พัฒนาระบบการผลิตเป็นการผลิตทั้งยังชีพ เพราะชื่อเสียงผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา เป็นที่รู้จักไปทั่ว ทำให้พ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงที่โดยไม่ต้องนำออก



การปั้นเครื่องปั้นดินเผา



เครื่องปั้นดินเผาที่ประยุกต์รูปแบบใช้สอยใหม่



เครื่องปั้นดินเผาแบบแฟนซี



เตาเผาโบราณ

ขาย ผลผลิตที่ได้นอกจากจะขายในระบบการค้าแล้ว ยังผลิตเพื่อใช้สอยในครัวเรือนด้วย จนกระทั่งถึงปัจจุบัน มีการนำเทคโนโลยีการผลิตเข้าช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ มีการดัดแปลงกรรมวิธีและลดราย ให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด แม้วัตถุดิบในการผลิตที่หาได้ภายในพื้นที่จะหมดไป ก็ยังมีผู้ลงทุนซื้อวัตถุดิบจากต่างถิ่นมาใช้ในการผลิต ระบบการผลิตจึงเป็นลักษณะผลิตเพื่อการค้า โดยมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงที่ และมีการนำออกขายทั้งในและนอกชุมชน แต่ถึงแม้โดยภาพรวมจะเป็นการผลิตเพื่อการค้าก็ตาม แต่ก็ยังมีผู้ผลิตบางรายที่ผลิตงานด้านนี้เพื่อต้องการสืบสานภูมิปัญญาสู่ลูกหลานด้วยความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ที่บรรพบุรุษสร้างสืบทอดกันมา การปรับเปลี่ยนระบบการผลิต



เจดีย์สามองค์ในเรือสำเภา วัดฉิมพลี

สัญลักษณ์การเผยแพร่ศาสนาจากลังกาสู่ราชภัฏทะเล

เพียงขพมฯ เป็นการผลัดเพียรการค้า เป็นการเปลี่ยนนทรวนระเน การดำรงชีพจากการทำมาหากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง มาเป็นการทำมาหากินเพื่อความร่ำรวย เป็นกลไกการปรับตัวที่นอกจากจะสนองตอบต่อความจำเป็นเบื้องต้นในการดำรงชีพแล้ว ยังมีความ



เครื่องปั้นดินเผาในแบบประยุกต์ และอาหารมอญ

ต้องการจำเป็นร่วมที่ต้องการมีชีวิตอยู่รอดอย่างมีความสมบูรณ์พูนสุขด้วย

ในเรื่องของระบบความเชื่อนั้น ลักษณะความเชื่อของชาวมอญมีลักษณะเด่นของความเชื่อแบบดั้งเดิมที่ให้ความเคารพแก่บรรพบุรุษและสิ่งที่บรรพบุรุษได้สั่งสมถ่ายทอดกันมา ด้วยระบบความเชื่อนี้ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างครอบครัวและการจัดระเบียบทางสังคมของชาวมอญสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นสะพานในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน ถึงแม้ในปัจจุบันชาวมอญจะได้รับค่านิยมใหม่จากการออกไปใช้ชีวิตในสังคมเมืองและจากระบบการศึกษา แต่ก็ไม่ทำให้ระบบความเชื่อที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาเสื่อมคลายลง สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของระบบความเชื่อในลักษณะที่สนองตอบต่อความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นมา และสนองตอบต่อความต้องการจำเป็นร่วม

กล่าวโดยสรุป ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวทางวัฒนธรรมในเรื่องประเพณี เทคโนโลยี และระบบความเชื่อ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเป็นการรักษาสมดุลในระบบการตั้งถิ่นฐาน เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้าขึ้น อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมก็ลดน้อยลง แต่ลักษณะทางวัฒนธรรม ประสพการณ์ และขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างจะคงอยู่และสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง ในกรณีชุมชนมอญเกาะเกร็ด วัฒนธรรมที่ยังคงรักษาไว้และเปลี่ยนแปลงไปน้อยที่สุด คือระบบความเชื่อ ซึ่งทำให้การสืบทอดทางวัฒนธรรมยังคงอยู่ได้โดยไม่ถูกกลืนกลายด้วยกระแสการเปลี่ยนแปลง



เมื่อลูกหลานแรงงานมอญ ต้องเรียนภาษาพม่าในเมืองไทย

สุกัญญา เบาเนติ

ตามความเข้าใจและการรับรู้คนไทยนั้นมักจะเข้าใจว่าแรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่า คือ คนพม่า พูดภาษาพม่า และไม่ว่า จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใดที่อยู่ในประเทศพม่าก็สามารถพูดภาษาพม่าได้ทั้งหมด เหมือนเดียวกับในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็น จีน มอญ เขมร ลาว เขก นอกจากนี้จะมีภาษาของตนแล้ว ภาษาไทยก็เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน นี่คือการเข้าใจ และการรับรู้บนพื้นฐานของประสบการณ์ความรู้ ความเข้าใจที่ ตัวเองมีของคนไทย คำถามที่ตามมาคือ แล้วในประเทศเพื่อนบ้าน ของเราจะเป็นเหมือนเราจริงหรือ !!!

ในประเทศพม่ามีประชากรราว ๔๗ ล้านคน และมีกลุ่มชนที่แตกต่างกันถึง ๖๗ กลุ่ม และจากการสำรวจของอังกฤษในยุคอาณานิคมพบว่ามีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันถึง ๒๔๒ ภาษา ประชากรมากกว่า ๑ ใน ๓ เป็นชนกลุ่มน้อยที่รวมตัวกันอยู่อย่างหนาแน่นรอบ ๆ ขอบของประเทศ¹ ชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มต่างก็ใช้ภาษาถิ่นทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง คนมอญที่รวมตัวกันหนาแน่นในเขตรัฐมอญและในพื้นที่อื่น ๆ ก็จะใช้ภาษามอญกันเป็นหลัก เช่นเดียวกับคนกะเหรี่ยงในรัฐกะเหรี่ยง

เขาโรงเรียนของรัฐบาลพม่า แต่ก็ไม่ทุกคนที่มอญได้เรียนหนังสือ เนื่องจากการไม่เห็นประโยชน์ของการศึกษา เพราะถึงแม้จะมีความรู้สูงก็มักจะตกงานไม่มีตำแหน่งงานรองรับ ประกอบกับรัฐบาลพม่ายังเลือกปฏิบัติต่อผู้คนที่เชื้อชาติอื่น ๆ อย่างไม่เท่าเทียม ตลอดจนสภาพชีวิตที่ค่อนข้างยากจนข้นแค้นปากกัดตีนถีบเนื่องจากแรงบีบบังคับจากปัญหาทางการเมืองและสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ คนมอญบางคนกล่าวว่า

“...ผมได้ยินคนที่โน่นเขาพูดกันว่า..
ไม่สู้จะเรียนสูงไปทำไมกัน...จบมาก็ไม่มีงานให้ทำ
จบปริญญาตรีก็ต้องมาทำไร่ทำนาไม่ต่างจาก
วัวควาย...”²

คนมอญมักนิยมเรียนภาษามอญและตามหมู่บ้านทุกแห่งจะมีโรงเรียนมอญตั้งอยู่แต่รัฐบาลพม้ามักจะสั่งปิดโรงเรียนเหล่านั้น เพราะต้องการให้คนมอญเรียนในโรงเรียนพม่า และเลิกใช้ภาษาของตนตามนโยบายการผสมกลมกลืนชนกลุ่มน้อย คนมอญจึงต้องแอบเรียนตามวัดซึ่งผู้ชายที่ได้บวชเรียนก็จะมีโอกาสมากกว่าผู้หญิงซึ่งตกอยู่ในสภาพไม่รู้หนังสือเป็นส่วนใหญ่

“...ถ้าพูดถึงที่โน่นเขาเรียนภาษามอญกัน
มากที่วัด เพราะเขามีอำนาจศาสนาคุ้มครองอยู่
เราถึงมีโอกาสเรียน เจ้าอาวาสท่านปกป้องได้
และพระท่านจะสอนให้ ทำให้ผู้หญิงขาด
โอกาสทางการเรียนภาษามอญ ผู้ชายจะมี
โอกาสเรียนรู้มากกว่าเพราะส่วนหนึ่งบวชเป็น
พระและได้เรียนชั้นสูง...”³

“...เด็กข้ามชาติที่อยู่ในโรงเรียนวัดศิริมงคล และศูนย์การเรียนรู้ฯของมูลนิธิรักษไทยนั้นเป็นลูกหลานมอญมากถึงร้อยละ ๗๐ จึงเกิดคำถามว่าทำไมเด็กมอญจึงต้องเรียนภาษาพม่า แทนที่จะเป็นภาษามอญ...”

และชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน ถึงแม้ว่าภาษาพม่าจะเป็นภาษาทางการ แต่ก็ไม่ใช้ภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพราะมีผู้คนเป็นจำนวนมากที่ไม่รู้ภาษาพม่า โดยเฉพาะในเขตรัฐของชนกลุ่มน้อย ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยแล้วผู้คนเหล่านี้ไม่ใช้หรือ!!! ที่อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทยสำหรับคนมอญที่รู้ภาษาพมานั้นจะเป็นผู้ที่มีโอกาสได้

เมื่อคนมอญจากเมืองมอญ (ประเทศพม่า) อพยพเข้ามาทำงานและรวมตัวกันมากที่สุดในจังหวัดสมุทรสาคร ภาษาที่ใช้กันในกลุ่มก็คือภาษามอญ แต่ที่ผ่านมาแรงงานมอญยังถูกมองว่าเป็นคนพม่าพูดภาษาพม่า เมื่อฐานคิดเป็นเช่นนี้ทำให้มีผลกระทบในด้านต่าง ๆ ตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจัดการศึกษาให้ลูกหลานแรงงานมอญในลักษณะสอนควบสองภาษา



ลูกหลานแรงงานมอญ จากเมืองมอญ (ประเทศพม่า)
ที่เกิดในเมืองไทย ในระบบการศึกษาไทย

ดังเช่นในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ มูลนิธิรักษ์ไทยได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทั้งหมด ๖ แห่ง ได้แก่พื้นที่โกรกกราก พงษ์ทิพย์ สะพานปลา ท่าฉลอม ท่าทราย และ ตลาดกุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์

(๑) เพื่อพัฒนารูปแบบการศึกษาควบสองภาษาสำหรับเด็กข้ามชาติ

(๒) เพื่อเพิ่มจำนวนเด็กข้ามชาติอายุระหว่าง ๓-๑๒ ปี ให้ได้รับการศึกษาก่อนวัยเรียนผ่านศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย และร่วมเกิดกระแสใจ

เด็กกลุ่มแรงงานข้ามชาติได้เข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์การเรียนรู้จะได้รับการเรียนการสอนโดยเน้นการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย และพม่า รวมถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำกิจกรรม เช่น การดูแลสุขภาพและความปลอดภัย วัฒนธรรมประเพณีและการออมทรัพย์ และอื่นๆตามความเหมาะสมของวัยและบริบทของสังคม เด็กจะได้รับการเรียนการสอนลักษณะควบสองภาษาคือภาษาไทย และภาษาพม่า ⁴

ในขณะที่โรงเรียนวัดศิริมงคล ตำบลบ้านเกาะ ก็รับลูกหลานแรงงานข้ามชาติเข้าเรียนจำนวนมากที่สุดในพื้นที่นี้ ซึ่งมีจำนวน ๒๕๐ คนกว่าร้อยละ ๗๐ เป็นชาวมอญ ส่วนที่เหลือเป็นชาวทวายชาวพม่าแท้ และชาวกะเหรี่ยง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านภาษาไทย ก่อนที่เด็กจะได้เรียนร่วมกับเด็กนักเรียนไทยในชั้นเรียนปกติ ทางโรงเรียนได้รับการช่วยเหลือจากเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN - Labour Rights Promotion Network) สนับสนุนครูที่มีความรู้ด้านภาษาพม่า และภาษาไทยมาช่วยสอนในชั้นเรียน⁵

หากพิจารณาตามหลักการเรียนการสอนแบบ (bilingual) ที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กข้ามชาติ เหล่านี้ก็ต่อเมื่อได้มีการพัฒนาทักษะบนพื้นฐานความเชี่ยวชาญในภาษาเดิมของตน เพราะจะทำให้เด็กเข้าใจภาษาไทยได้รวดเร็วขึ้น ที่สำคัญเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เข้าเรียนในระบบการศึกษาของไทย⁶ จะเห็นว่าทั้ง ๆ ที่เด็กข้ามชาติที่อยู่ในโรงเรียนวัดศิริมงคล และศูนย์การเรียนรู้ของมูลนิธิรักษ์ไทยนั้นเป็นลูกหลานมอญมากถึงร้อยละ ๗๐ จึงเกิดคำถามว่า **ทำไมเด็กมอญจึงต้องเรียนภาษาพม่า แทนที่จะเป็นภาษามอญ** รวมทั้งเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ เช่น กระเหรี่ยง ไทยใหญ่ ทวาย ที่ไม่ได้เรียนรู้ในภาษาเดิมของตน

ในทางกลับกันในประเทศไทยได้เกิดกระแสการอนุรักษ์ส่งเสริมและฟื้นฟูภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ ในส่วนของมอญนั้นได้มีการดำเนินการจัดทำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาด้วยวรรณกรรมสำหรับเยาวชนมอญ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทย “แนวทวิภาษา” ณ ชุมชนมอญ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ของกระทรวงศึกษาธิการ

ดังนั้นจะเห็นว่าแนวทางในการปฏิบัติต่อกลุ่มชาติพันธุ์มอญนั้นแตกต่างกัน **มอญในเมืองไทยได้รับการส่งเสริมให้รู้ภาษา มอญ แต่มอญที่มาจากเมืองมอญ (ประเทศพม่า) กลับส่งเสริมให้ เรียนรู้ภาษาพม่า**



เด็ก ๆ ในชุดประจำชาติมอญ

นี่คือความพิลึกพิลั่นที่สะท้อนการทำงานแบบ double standard และเป็นบทสรุปของการมีวิธีคิดในกรอบของรัฐบาล มากกว่าการคำนึงถึงความเป็นชาติพันธุ์ทำให้เกิดการเหมารวมว่า แรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่าคือคนพม่า ส่งผลต่อนโยบาย การจัดการต่อผู้คนที่มิใช่คนไทยเกิดความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียม สิ่งหนึ่งที่ผู้เกี่ยวข้องต้องตระหนักคือ “มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน” ดังนั้นจึงควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และเหมาะสม ตลอดจนต้องเคารพความเป็นตัวตนของผู้คนทั้งหลายที่ไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่าต้องคนไทยเท่านั้น แต่ยังต้องให้ความสำคัญต่อความเป็นชาติพันธุ์หรือตัวตนของคนที่ไม่ใช่คนไทยด้วย อย่าให้ความรู้สึกที่มีต่อผู้คนเหล่านี้ถูกปิดกั้นด้วยสัญชาติและพรมแดน จนบางครั้งเราเองก็ดูตายและเหมินเฉยจนเกินไป และคิดว่าแรงงานข้ามชาตินั้นได้รับความช่วยเหลืออย่างที่เป็นอยู่นี้ก็ดีถมไปแล้ว!!!

ถึงแม้ว่าสถานการณ์ทางการศึกษาของเด็กลูกแรงงานข้ามชาติขององค์กรพัฒนาเอกชนและโรงเรียนของรัฐยังคงเน้นการเรียนการสอนภาษาพม่าและภาษาไทย แต่ในกลุ่มแรงงานมอญได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของมอญ ๒ แห่ง คือ ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาภูมิปัญญามอญ วัดบางหญ้าแพรก ตั้งอยู่ในวัดบางหญ้าแพรก ตำบลบางหญ้าแพรก และศูนย์การเรียนรู้

ชุมชนไทยมอญพัฒนา ตั้งอยู่ภายในหมู่บ้านเบญจทรัพย์ ถนนเอกชัย ซึ่งทั้งสอง แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อสอนภาษาไทยและภาษามอญแก่แรงงาน และลูกหลานแรงงานมอญ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับ ผู้เรียน เสริมทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย รวมทั้งอนุรักษ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เมื่อผู้เรียนมีทักษะแล้วก็จะสามารถเข้าสู่ ระบบการศึกษาของไทยได้ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)

ศูนย์การเรียนรู้ของมอญนั้นเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ที่สะท้อนถึงการดิ้นรนของคนมอญในการรักษาภาษาและวัฒนธรรมของตัวเอง การเกิดขึ้นของศูนย์การเรียนรู้ของมอญทั้งสอง แห่ง ก่อตัวขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนไทยเชื้อสายมอญ และ คนมอญจากเมืองมอญเป็นความร่วมมือบนรากฐานสำนึกทางชาติพันธุ์เดียวกัน เพราะไม่ว่าจะมอญในไทยหรือในพม่า ความเป็นมอญย่อมมีเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น

คนมอญนั้นเชื่อว่า “หากภาษาสูญสิ้น เท่ากับว่าชาติมอญ สูญสิ้นไปด้วย” ตลอดจน “การรักษาภาษา คือ การรักษาชาติ” คนมอญในประเทศพม่าจึงพยายามรักษาภาษา และสืบทอด เมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย คนมอญ



เมฆมอญเคยบอกกับเด็กไทย การเรียนรู้อาษาไทยเพื่อประโยชน์ ต่อการทำงานและใช้ชีวิต การเรียนภาษามอญก็เป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นรักษาภาษาและวัฒนธรรมของตน

พ่อแม่ของเด็กมอญส่วนมากมักจะให้ลูกเรียนภาษาไทย เพราะมีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในประเทศไทย ในขณะที่ เดียวกันก็ต้องการให้ลูกได้เรียนรู้หนังสือและภาษามอญ เพราะถ้า หากจะต้องกลับไปถิ่นเดิมของตนจะได้กลับไปใช้ และอีก ประการหนึ่งการรู้ภาษาและหนังสือมอญเป็นการเรียนรู้รากเหง้า ของตัวเอง และคนมอญคิดอยู่ตลอดเวลาว่ารัฐบาลพม่ามันปิดกั้นเรื่อง การศึกษาของมอญ เช่น การปิดโรงเรียนมอญที่พม่า เมื่อเข้ามาอยู่ ในประเทศไทยพวกเขาจึงได้รับโอกาสและไม่ถูกปิดกั้นเรื่องนี้

เด็กชายข้าจซอนอายุ ๑๐ ปี เกิดที่เมืองไทย ส่วนพ่อแม่ เป็นคนมอญบ้านเมาะเนียง เมืองมอญประเทศพม่า ปัจจุบันอาศัย อยู่ย่านชุมชนบางหญ้าแพรกแล้วว่า

“...แม่บอกผมว่าให้เรียนหนังสือมอญ ตอนกลับไปทีไหนก็ต้องพูดมอญ และได้ใช้ ภาษามอญ...แต่ถ้าเราไม่เรียนมอญเลยเราก็ กลายเป็นคนไทย หรือเป็นมอญไทยไปเลย...”⁷

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นหน่วย งานของรัฐหรือองค์กรพัฒนาเอกชน ควรจะพัฒนาหลักสูตรการ เรียนการสอนของเด็กข้ามชาติให้ตรงตามกลุ่มชาติพันธุ์น่าจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะของเด็กในการเรียนรู้ภาษาไทย และสอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมของเด็ก เด็กมอญก็ควรเรียน รู้ภาษาและหนังสือมอญควบคู่กันไปกับการเรียนภาษาไทย การสอน ภาษาพม่าให้เด็กมอญนอกจากจะไม่สอดคล้องกับภาษาที่เด็กใช้ พูดคุยกับพ่อแม่ในชีวิตประจำวันแล้ว การสอนภาษาพม่ายังเป็น การตอกย้ำว่าลูกหลานแรงงานมอญเหล่านั้นคือคนพม่า อคติทาง ชาติพันธุ์ต่อคำว่า “พม่า” ก็ยังคงดำรงอยู่ต่อไป และเป็นสาเหตุ สำคัญต่อการละเมิดสิทธิในด้านอื่น ๆ ตามมา

เชิงอรรถ

¹พรสุข เกิดสว่าง และ กฤตยา อาชวนิชกุล, การละเมิดสิทธิ มนุษยชนในประเทศพม่าจากผู้ลี้ภัยแรงงานข้ามชาติ, นครปฐม: สถาบัน วิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540, หน้า 4.

²สัมภาษณ์ อองมาน, คนมอญย้ายถิ่นบ้านกะมาวก จ.มะละ แห่ม รัฐมอญ ประเทศพม่า, ๑๖ เมษายน ๒๕๔๙.

³สัมภาษณ์ นายจอมอญ, ครูประจำศูนย์พัฒนา ภูมิปัญญาหมอญ วัดบางหญ้าแพรก คนมอญเมืองมอญประเทศพม่า, ๓ กันยายน ๒๕๔๙.

มูลนิธิประเทศไทยเสมอภาค, สรุปรายงานการวิจัยกรม โครงการพัฒนาชีวิตเด็กข้ามชาติในจังหวัดสมุทรสาคร, 2549.

⁵“โรงเรียนวัดศรีมงคล ต้นแบบโรงเรียนในฝันของเด็กพลัดถิ่น” สาละวินโพสดี ฉบับที่ ๓๗ (๑๖ กุมภาพันธ์-๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐).

⁶เนื่องด้วยตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ซึ่งมีหลักการให้จัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานในทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติ ไทยได้ทุกประเภทและทุกระดับการศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถออกหลักฐานทางการศึกษา ยกเว้นสมุดทะเบียนนักเรียน นัก ศึกษาให้บันทึกลงในช่องหมายเหตุ พร้อมกับลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วย การทะเบียนราษฎร” และสามารถรับเงินอุดหนุนราย หัวตั้งแต่ระดับ ก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย (การจัดการศึกษา แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย , (กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา สมุทรสาคร, ๒๕๔๙) สรุปย่อสำหรับผู้บริหาร.)

⁷สัมภาษณ์เด็กชายข้าจซอน, คนมอญบ้านเมาะเนียง เมืองมอญ ประเทศพม่า, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐.



เสาหงส์ – ธงตะขาบ มอญปากลัด

จำหน่าย และรับสั่งทำ เสาหงส์ ธงตะขาบ ผ้าถุง โสร่ง เข็มกลัด ปลั๊กและสิ่ง

ติดต่อก: ปริญญญา กุลปรการ จุ๋นจี่จัว กุ๋นจี่จัวจัว กุ๋นจี่จัวจัว

เลขที่ ๑๗๓๔ ถนนลัดตะขาบ ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๑๓๐

โทรศัพท์. ๐ ๒๔๖๔ ๓๒๙๒, ๐๘๔ ๐๐๖ ๔๗๗๗



วรรณกรรมมอญ ลิเกบอร์ม

บุษบา ประภาสพงค์

พระอะเฟาะ: เทพกวีของชาวมอญ

(ตอนที่ ๘)

ตอน ผู้สืบทอด

วรรณกรรมมอญไม่เคยสูญสิ้นไปจากโลก ตราบเท่าที่คนมอญยังใส่ใจเรียนรู้และใช้ภาษามอญ แม้ว่า พระอะเฟาะ เทพกวีของชาวมอญได้จากไปแล้วกว่าสองร้อยปี แต่ชื่อเสียงและผลงานของท่านก็ยังเป็นที่ประจักษ์ ยังอยู่ในใจของลูกหลานมอญ และผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องมอญ-พม่า วรรณกรรมของท่านยังคงมีอิทธิพลต่อความคิดและ การสร้างสรรค์วรรณกรรมของคนรุ่นต่อ ๆ มา เรายังสามารถหาอ่านและศึกษาวรรณกรรมของท่านได้แม้ว่ามอญจะไม่มีประเทศ หอสมุดแห่งชาติของไทยและในประเทศเมียนมาร์ (Myanmar) รวมทั้งในวัดและชุมชนมอญหลายๆ แห่ง ยังคงอนุรักษ์วรรณกรรมของท่านไว้ในใบลาน สมุดข่อย และอีกจำนวนมากจัดพิมพ์ไว้เป็นหนังสือ

เราไม่อาจลืมชื่อ **พระอะเฟาะ** เช่นเดียวกับเราไม่อาจลืมชื่อ **พระจันทกนตะนามภิกขุ** ซึ่งเป็นพระมอญอีกรูปหนึ่งที่อนุรักษ์วรรณกรรมของพระอะเฟาะไว้ในรูปของการจัดพิมพ์

ศาสตราจารย์ ดร. สุเจ็ด ศขเสนี อดีตนายกสมาคมไทยรามัญ ได้เคยรวบรวมรายชื่อหนังสือซึ่งบางเล่มแต่งโดยพระอะเฟาะ ทั้งภาษามอญและบาลีรวมทั้งหนังสือเรื่องอื่นๆ แต่งโดยกวีนิพนธ์ และ พระจันทกนตะนามภิกขุ เป็นผู้จัดพิมพ์ในโรงพิมพ์ภาษามอญวัดแค และโรงพิมพ์วัดโมกข์ เมืองนครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง) เมื่อประมาณร้อยปีก่อนไปได้ ๒๒ เรื่อง และไม่นานมานี้ก็ยังมีผู้สำรวจพบวรรณกรรมภาษามอญและบาลีซึ่งเป็นผลงานของพระอะเฟาะและกวีท่านอื่น ๆ อีกหลายร้อยรายการ ทั้งเป็นเรื่องราวที่แต่งในอาณาจักรแต่ก่อน และเรื่องที่แต่งในเมืองไทย

ในบรรดาผู้รังสรรค์วรรณกรรมมอญในเมืองไทยนั้นคงไม่มีใครที่ไม่รู้จัก **หมอลาย** แห่งตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ศาสตราจารย์ ดร. สุเจ็ด ศขเสนี ยังได้รวบรวมวรรณกรรมที่แต่งโดยหมอลายแห่งบ้านเกาะเกร็ดได้อีก ๑๓ เรื่อง บางเรื่องพบต้นฉบับแล้ว หมอลายคงได้อิทธิพลจากวรรณกรรมของพระอะเฟาะด้วยนอกเหนือจากวรรณกรรมไทย เพราะท่านเป็นคนมอญในเมืองไทย รายชื่อเรื่องที่หมอลายแต่งไว้ เช่น นางแก่นจันทร์, ลูกปลาสลิด, ลูกปลาหมอ, ลูกสาวพญานาค, นางมะม่วงทอง, ขุนแผนราชา, พญาช้างฉัททันต์, ชาละวัน, พรหมทัต, เมฆะลูกกวาด, พญานกกระทา, สุวรรณหงส์ และ สะวินชัยยะ

การเรียนรู้ภาษาและวรรณกรรมมอญทั้งโดยมุขปาฐะและโดยการอ่านการเขียน เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วม และยังแสดงถึงความจริงใจโดยการลงมือปฏิบัติจริงของคนเชื้อสายมอญในเมืองไทย ที่มีต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชาติ และการสืบทอดภาษาของบรรพชนไม่ให้สูญหายไปจากโลก การสืบทอดงานวรรณกรรมของพระอะเฟาะ จึงสามารถทำได้ด้วย **ใจ** ขอเพียง **มีใจ มีตาสอง มีสองมือ** ก็สามารถทำงานใหญ่ได้ ที่เรียกว่าเป็นงานใหญ่ ก็เพราะวรรณกรรมของพระอะเฟาะนั้นมีจำนวนมากและเป็นภาษามอญโบราณ ผู้ที่ไม่ใช่เอตตะทัตตะทางภาษามอญ จำต้องอาศัยคณะบุคคลที่มีใจมาร่วมกันทำงานเป็นทีม จึงพอจะดูแลและอนุรักษ์งานของท่านไว้แก่คนรุ่นต่อไปได้

เราไม่อาจลืมชื่อ **หลวงปู่ดตะมะ** แห่งวัดวังกวีเวการาม จังหวัดกาญจนบุรี ท่านเป็นพระมอญที่มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดภาษาและวรรณกรรมของพระอะเฟาะ ในช่วงที่ท่านมีชีวิตอยู่ ท่านได้สนับสนุนให้จัดการเรียนการสอนภาษามอญ แก่ลูกหลานมอญที่เกิดและเติบโตในเมืองไทย ท่านยังสนับสนุนให้จัดพิมพ์วรรณกรรมของพระอะเฟาะไว้อีกหลาย ๆ เรื่อง ผลพวงจากความตั้งใจของท่าน ทำให้คนเชื้อสาย มอญในหมู่บ้านวังกะ กาญจนบุรี ยังคงใช้ภาษามอญ และยังส่ง สอนลูกหลานมอญให้รักภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น พร้อมกับรักและภูมิใจในแผ่นดินไทย ที่ตนอาศัย ปัจจุบันเด็ก ๆ ในโรงเรียนวัดวังกวีเวการาม ซึ่งมีนักเรียนกว่าหนึ่งพันคนยังคงสื่อสารกันด้วยภาษามอญ เด็ก ๆ เหล่านี้เรียนรู้หลายภาษา คือรู้ทั้งภาษามอญซึ่งเป็นภาษาของพ่อ



ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างวรรณกรรมหรือนิทานภาพ ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนวัดวังกวีเวการาม ได้เรียนรู้และร่วมกันสืบทอดโดยสร้างสรรค์ไว้ในรูปของการเขียนและการวาด มีทั้งภาษามอญและภาษาไทยในเล่มเดียวกัน นักเรียนกลุ่มนี้มีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ได้แก่ เด็กชายสไต, ต้นยู, สุเทพ, ชันปอน, สะไดดี, วินัย, ชาย, สมชาย ๑, สมชาย ๒, สมชาย ๓, ต่องรุต, ตาหู่, รวมเด็กชายอีก ๑๒ คน และเด็กหญิงอีก ๑๙ คน ได้แก่ เด็กหญิงฉวีวรรณ, อรรธนา, สุภาติตย์, เจนจิรา, กุนตนา, กาญจนา, ขวัญชนก, สุรดา, นิธิมล, เรณู, ชานตา, สุนิจ, สุวรรณี, เอ, เล็ก, ไชวิน, ขวัญใจ, มล และ เนตรนภา เด็ก ๆ กลุ่มนี้แต่งเรื่องโดยฟังมาจากครูสาวรเสียงทองคำ ครูมอญคนหนึ่งของโรงเรียนวัดวังกวีเวการาม ซึ่งครูสาวรก็ฟังมาจากพ่อแม่ และพ่อแม่ก็ฟังต่อจากคนรุ่นก่อน ๆ ต่อ ๆ กันมา ลองมาอ่านดูผลงานของเด็ก ๆ กลุ่มนี้ นิทานเรื่องนี้ชื่อ arJubcj|pipje;.tj **กระรอกน้อยผู้ใจงาม** มีเนื้อเรื่องเป็นภาษาไทยและภาษามอญ ดังนี้

မဲ့အာခိုင်တေံ ပျဲဂြိုပ်မဲ့ ပြိပ်ဇောက်မဲ့ မင်ဂိုဗင်မံင်ဉးတ့ဟ်
နွံတ်ရ

ပြင်ဇောတော် သာသံဃာတို့နှင့် “ခပေါ်မြေကံ အဲတိုင်သိုင်ကို ကိုရောင်” ဟိုကးတဲတိုင်သိုင်ခပေါ်ကံစံရ

ထဲ့ဦးပွန် အယောပြိုင်ဆိုင်ကွက်အာတရ်၊ ဂွံဆီညာတ်
 ကောတ်ကွဲမွဲမွဲမွဲဇုင်ဇုင်ရ “အဝ်... ယာ် မုဒ်ဂွံဇုင်ဇုင်ရောကွဲ၊
 မွဲမုဒ်ဒေက်ဂီုဗင်ကီရော” ပြိုင်ဆိုင်ကွက်သွက်တိုန်ရ ကွဲမွဲကွဲ
 ပွန်လောင် “ကောန်ဇုင်တြုဒ်ဆင်စဟံ့မိပ်ရပြိုင်ဆိုင်” သာ်ဂွံကလေင်
 လံပူစရ

ပွဲအခါပွဲဟောင်း ပြိုင်ချောတိုက် "အသောအဲကွက်ကျင်တရုဏ်
အဲခါနင်လဝ်တူးဂျပဲနွံဒိုင်ရ ကေတ်ဏာတူးဂျပဲဏ်ညိအံ" ဟိုကးတဲ





ကုဏ္ဍာရ ကျွဲမွှေးလေဝ မဆုတဿလောနရမ္မာ ဒေကောတရုပ္ပန္နန္တံ
ဟိညိဏားပြီပြီချောက် အဲရီပင်ကိုရောင်” သာသံကျွဲမွှေးဟိုတ်ရ
နံကာလမဲ့တဲ့ ပြီပြီချောက်အယောဉာဏ်စွက် ကွဲမဲ့ရပ်ပုံပြီ
ချောက်ဂိုရ

ကျွဲရပ်ဏာပြီပြီချောက် ဒက်လင်ပွဲသွပ်ဝံ့ဆုမဒ်ဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲ
ဂိုရ “အယောအဲဗျီဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲ
သာသံကျွဲဟိုတ်နံ ပြီပြီချောက်လေဝဖက်ပွဲမလောန်တဲ့ “ဟိ ဟိ
လွစအဲညိ အဲဖက်ဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲ
ပြီပြီချောက် လရီအဲယာကရေကရောက်တိုန် အိုတ်ဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲဒွဲ
တူဟ်ရ



ရမ္မာပြီပြီချောက်လရီအဲယာကတောင်ကရေကရောက်
အိုတ်မင်ရီပင်ဂံ ဂစေကိုကျွဲမွှေးတံပွဲမင်အာအိုတ်ရ ဟိုတ်သာဂိုတ်
သွက်ပွဲရီပင်ပြီပြီချောက်ဂံ ဂစေကိုကျွဲမွှေးဟ် ခရေကအာရီပင်ပြီ
ချောက်ဂိုရ

ဂစေကောင်ပွဲလင်အရီပင်နူပြီပြီချောက်ဂို ဝိုက်ကျင်ဗက် နကိုဉ်
ဇကုစံက်စုတ်မတ်ကွဲမက်ရ

ကွဲဇွော်ဂိုလောန်တဲ့ “ဩယာမိ ဂိကွဲရ ဂိကွဲရ”
လရီအဲကရေဂြိပ်ဒဲအာမဲ့အလောန်ခပ်ရ

ပွဲအခိုင်ဂို ကျွဲမွှေးလေဝဝိုက်ကျင်တဲ့ သိုဇုက်မဒက်လင်
ပြီပြီချောက် နူတံဆုဂိုရ

ပြီပြီချောက်လေဝမိပ်စိုတ်ပွဲမလောန်တဲ့ “တင်ဂုဏ်ဂစေ
ကောံကျွဲမွှေးတံပွဲမလောန်ရအာ” ပတူနီကျွဲကျွဲကျွဲပြီပြီချောက်ပွဲ
မင်အာမဲ့စွဲ ကရောံဂစေကောံကျွဲမွှေးဟ်မိပ်ပံဇြိပ်ပံသိုဇုတ်ရ





กระรอกน้อยผู้ ใจงาม

นานมาแล้ว ณ ป่าแห่งหนึ่ง มีกระรอกน้อยตัวหนึ่ง มีนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เป็นประจำ

วันหนึ่งขณะที่กระรอกน้อยกำลังหาอาหารกินอยู่นั้นก็ได้ยินเสียงนกตัวหนึ่งร้องให้อยู่ กระรอกน้อยจึงถามขึ้นว่า “เธอเป็นอะไร จึงร้องให้ ฉันจะช่วยเธอได้อย่างไรบ้าง” นกนั้นตอบว่า “ลมพัดแรงเกินไป ทำให้รังของฉันพังไปหมดแล้ว ที่อยู่ของฉันไม่มีอีกแล้ว ฮือ ฮือ ฮือ” นกร้องคร่ำครวญ

กระรอกน้อยกล่าวว่า “เป็นเช่นนั้นดอกหรือ ฉันจะช่วยสร้างรังใหม่ให้เธอเองนะ” เมื่อพูดจบแล้วก็ช่วยกันสร้างรังจนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

“ขอบคุณมากนะจ๊ะกระรอกน้อย ถ้าเธอต้องการความช่วยเหลือขอใหบอก ฉันจะได้ช่วยเธอบ้าง” นกกล่าวขอบคุณอีกครั้ง

รุ่งขึ้นของอีกวัน ขณะกระรอกน้อยเดินทางอยู่นั้น ได้พบแมลงตัวหนึ่งนั่งเศร้าอยู่จึงถามขึ้นว่า “โอ... ท่าน ทำไมจึงนั่งเศร้าอยู่ ท่านเป็นอะไรหรือ แล้วฉันจะช่วยอะไรได้บ้าง?” แมลงได้ยินกระรอกน้อยถามจึงพูดขึ้นว่า “ลูกชายฉันไม่สบายมากจะกระรอกน้อย”

ในยามนั้น กระรอกน้อยพูดขึ้นว่า “ระหว่างเดินทางมาฉันได้ เก็บสมุนไพรมาด้วย ท่านรับสมุนไพรนี้ไปสิ” พูดจบก็ยื่นสมุนไพรให้แมลง แมลงพูดขึ้นว่า “ฉันดีใจยิ่งนัก หากเธอต้องการความช่วยเหลือขอใหบอกมา แล้วฉันจะช่วยเหลือเต็มที่”

อยู่มาวันหนึ่ง ขณะกระรอกน้อยกำลังหาอาหารกินอยู่นั้น เสือตัวหนึ่งจับกระรอกน้อยนั้นได้

เสือนั้นจับกระรอกน้อยไปผูกไว้ที่ใต้ต้นไม้ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของตน “ข้ากำลังหิวอยู่พอดี ข้าต้อง กินเจ้าแน่ ๆ ฮ่า ฮ่า ฮ่า” เสือพูดดังนั้น กระรอกก็กลัวยิ่งนัก “ฮือ ฮือ ฮือ อย่ากินฉันเลย ฉันกลัวมาก ช่วยฉันด้วย ฮือ ฮือ ฮือ” กระรอกน้อยร้องคร่ำครวญขอลความช่วยเหลือจากผู้อื่น

เสียงกระรอกน้อยร้องคร่ำครวญเพราะความช่วยเหลือขนนกกับแมลงได้ยินเข้า เพื่อจะช่วยเหลือกระรอกน้อย ทั้งนกและลิงจึงรีบไปช่วยเหลือทันที

นกที่กระรอกน้อยได้ช่วยสร้างรังไว้ พอมาถึงก็ใช้จะงอยปากอันแหลมคมจิกลูกตาของเสือทั้งสองข้าง

เสือนั้นเจ็บปวดมาก “โอ... แม่จ๋า เจ็บปวดจริง ๆ” มันร้องคร่ำครวญ วิ่งหนีไปสุดชีวิต และไม่ย้อนกลับมาอีกเลย

ในเวลาเดียวกันนั้น แมลงก็มาถึง และรีบไปแก้เชือกที่ผูกกระรอกน้อยไว้ออกจากโคนต้นไม้ทันที

กระรอกน้อยดีใจยิ่งนัก “ขอบคุณนกและแมลงมากนะครับ” ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา กระรอกน้อย นก และ แมลงก็อยู่อาศัยร่วมกันอย่างมีความสุขตลอดมา



“สุเอ็ด คชเสนี”

สุเอ็ด นำเหล่าหน้า รามัญ มุ่งไป
คช ไกลไกลโรมรัน กู้อง
เส โลกต่างลิ้มวัน มอญเก่า ลือเลื่อง
นิ ลยุคไปอาจปอง ช้องกัลป์ แม้วาย

“เสียงรามัญ”

บุญส่งด้ามปืน

จำหน่าย และรับสั่งทำตามออเดอร์ ด้ามปืนยาว
ด้ามปืนพก ทั้งชนิดลูกไม้ และออโตเมติก
ผลิตจากไม้จันทน์ที่แกร่งและลวดลายสวยงาม
ภายใต้มาตรฐานอุตสาหกรรม
โดยโรงงานชั้นนำของเมืองไทย

บุญส่ง โคมลอย

๓๐/๓ หมู่ ๔ ต.คลองควาย อ.สามโคก

จ.ปทุมธานี ๑๒๑๖๐

โทรศัพท์.

๐-๒๕๙๓-๑๔๗๐, ๐-๒๕๗๗-๒๖๘๙, ๐๘๑ ๖๒๙ ๔๔๙๔



เด็กกลายเป็นงู

กาลครั้งหนึ่ง มีเด็กสองคนอยู่กับพ่อและแม่เลี้ยง เมื่อพ่อเข้าป่าแม่เลี้ยงก็ไม่เอาใจใส่เลี้ยงดูแต่อย่างใด เพียงแต่เอาข้าวผสมน้ำมาแตะๆ ที่ริมฝีปากให้เท่านั้น พอพ่อกลับมาเด็กทั้งสองก็บอกกับพ่อว่า

“พ่อ แม่ไม่เอาอะไรให้เรากินเลย เอาแต่ข้าวผสมน้ำแตะๆ ที่ปากของเราเท่านั้นแหละ”

“พี่จะรักลูกหรือว่าจะรักฉัน” แม่เลี้ยงถามพ่อของเด็ก

“ฉันไม่รักเขาหรอก และคิดจะเอาไปปล่อยไว้ในป่า”

ผู้เป็นพ่อพูด ผู้เป็นพ่อทำตามที่เขาพูดจริง ๆ เขาพาลูกทั้งสองเข้าไปในป่า “อยู่ที่นี่แหละ และเมื่อปุนขาวมีสีดำเมื่อไรพ่อจะกลับมา”

เขาบอกกับลูกทั้งสอง เด็กทั้งสองพยายามหาทางกลับบ้านจนได้ เมื่อทั้งสองมาถึงบ้านนั้นเป็นเวลาทีพ่อของเขากำลังกินข้าวอยู่พอดี ทั้งสองจึงเข้าไปใต้ถุนบ้าน “ข้าวไม่สุก” ผู้เป็นพ่อพูดแล้วก็โยนข้าวลงไปใต้ถุน เด็กทั้งสองกำลังหิวจึงเก็บข้าวกิน ผู้เป็นพ่อแลเห็นจึงเรียกขึ้นไปบนบ้าน แล้วเอาข้าวให้กิน พออิ่มแล้วก็ใช้ทั้งสองไปตักน้ำและผักทั้งสองลงไปในบ่อ แต่เด็กทั้งสองก็พยายามทำกระโดดขึ้นมาจนได้ เด็กทั้งสองจึงปรึกษากันว่า “พอถึงเราแล้ว เราไม่รู้จะไปทางไหน”

ทั้งสองเดินเรื่อยเปื่อยไป จนในที่สุดมาถึงบ้านของบิลู จึงพากันเข้าไป แล้วเอาน้ำมนมาทากระโดดไว้ เมื่อบิลูกลับมาหล่อนได้พูดว่า “ฉันได้กลิ่นมนุษย์” หล่อนได้มองดูใต้ถุน หาตามบริเวณใกล้เคียงเมื่อไม่เห็นก็ขึ้นกระโดดบ้าน แต่ขณะที่ก้าวขึ้นไปนั้นเองหล่อนก็ลื่นล้มลงแขนหัก หล่อนได้ไปหาช่างเหล็ก ให้ช่างเหล็กเอาส้อมตี เพื่อจะให้แขนติดงัดเดิม แต่เมื่อช่างเหล็กเอาส้อมตี หล่อนทนไม่ไหวขาดใจตาย สองพี่น้องได้ทำขนมขาย เมื่อน้องสาวเอาขนมไปขาย พี่ชายก็อยู่คนเดียว นางนาคได้มาหา

และชวนสามี เขาก็ยกนางของสามีมาลงเบาะมา เมื่อนางนาคา กลับไปแล้ว เขาก็ไปดูในไหน้ำส้มก็พบไข่ของนางนาคาสมา ฟอง เขาจัดแจงต้มไข่ เมื่อสุกแล้วก็พูดว่า “ลูกครึ่งสำหรับน้อง อีก ลูกครึ่งของฉันกินเอง” แต่นึกไปอีกก็จึงพูดว่า

“ให้น้องลูกหนึ่ง อีกสองลูกครึ่งของฉันกิน” แต่แล้วในที่สุดเขาก็เปลี่ยนใจ

“ฉันจะไม่เก็บไว้ให้น้องละ กินทั้งหมดเลยดีกว่า” พูด แล้วเขาก็กินไข่หมดทั้งสามฟอง พอกินหมดแล้วเขาก็กลายเป็นงู เมื่อน้องสาวกลับมากร้องเรียก

“พี่จ๋า ช่วยรับกระຈาดที่เถอะ”

“วางไว้ฉันแหละ” พี่ชายกลายเป็นงูร้องบอก

น้องสาวเดินเข้ามาในครัว เมื่อมองเห็นพี่ชายก็ร้องไห้ หลังจากนั้นอีกสองสามวันพี่ชายก็พูดขึ้นว่า “น้องทิ้งพี่ไปเถอะ ถ้าน้องไม่ไปพิษของพี่อาจจะทำให้น้องตายได้”

น้องสาวจึงเอาถ้วยเงินวางบนหัวพี่ชาย แล้วก็ปล่อยให้ เลื้อยไป เมื่องูเลื้อยไปแล้วหล่อนก็ร้องไห้

ขณะนั้นมีชายร่างใหญ่ คนหนึ่งซึ่งผ่านมาทางนั้น และ ร้องตะโกนว่า “หนูหลีกไป ช้างจะเหยียบเอา” แต่เมื่อชายผู้นั้นแล เห็นหล่อนร้องไห้ เขาก็ลงจากช้าง แล้วถามว่า

“เกิดอะไรขึ้นนี่ถึงได้ร้องไห้”

“พี่ชายของหนูกลายเป็นงูจ๊ะ” หล่อนตอบ

“ถ้าแม่หนูต้องการพี่ชาย ฉันจะเคาะไม้วิเศษนี้เรียกมา ให้” พูดแล้วเขาก็เอาไม้วิเศษเคาะกับพื้นดิน งูก็เลื้อยมา

“นี่ใช่ไหมล่ะ” เขาถาม

“ไม่ใช่หรอก” หล่อนตอบ

ชายผู้นั้นจึงเคาะไม้อีกครั้งหนึ่ง งูก็เลื้อยออกมาอีก หลายตัว

“นี่ใช่ไหมล่ะ” เขาถามพลางชี้ไปที่หัวงูเหล่านั้น

“นั่นแหละตัวที่มีถ้วยเงินนั่นแหละ พี่ชายของฉัน” หล่อนตอบ

ชายผู้นั้นจึงเอาไม้วิเศษเคาะที่งู

งูตัวนั้นก็กลายเป็นคนตามเดิม

ต่อมาจากนั้นพี่ชายและน้องสาวก็ขึ้นช้างไปด้วยกัน ต่อมาได้แยกย้ายกันไปอยู่คนละเมือง และเมื่อน้องสาวได้ทราบ ข่าวว่าพี่ชายของหล่อนตาย หล่อนก็มาเผาศพและกระโดดเข้ากองไฟตายไปด้วย

บรรณานุกรม

ส.พลายน้อย. (๒๕๔๔). เล่าเรื่องพม่ารามัญ. กรุงเทพฯ:

พิมพ์คำ.





မန္တလေးပြည်နယ် စာပေနှင့် သမိုင်း

မိုးရေ

ကမ္ဘာကောသေ ကောန်ကောသရမ္ပာင်မန်တံ စိုပ်ကျင် အခိုင်ပုံပါပိဂြိုဟ်ကွဲ ပရောဝင်မန်ချင်သမိုသုဝဏ္ဏဘုမ်မဲ့ဝါ ပွန်ရ၊ ပွဲကွပ်ခွါတေ ချူပတိုန်ထွေးလပ်ကို ပရူဝင်ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ် ခေတ် ဒုတိယတု ကွပ်ဏံမွး ဆက်ချူဏာကိုပရူဝင်ချင်သမိုခေတ် တတိယပွန်ရ၊

နူကိုချင်သမိုခေတ်ဒုတိယတေ သိုင်ဒီယရာဇာ ဟိုတ်နူ နွံကိုပရေင်ခိုဂဗပေါဗျိုက်ပွန်နာနာတု ရန်တံကိုကောန်ကူ ချင် ဂွံဗွဲဘဲ ဂွဲဒွဲဟွန်ချင်တိုက် ဂွံဆိုကေတ်ဒွဲချင်သုဝဏ္ဏဘုမ် ခြေ ပထမကိုပ်ကွာတေတု ဖျေ့သွတ်သွတ်ထပ်ပွန်ချင်တို ပွဲမခိုင် ကျိုက် ပွဲစိုတ် AD 830 ရှိရ၊ ချင်ဝံ နွံကိုဗွတ်ဗွတ် ဖျေ့ကိုကွပ် ဗိုပြင်ချင်နန်ကွဲကွဲရ၊ ချင်ဝံ မွဲဗွဲမိုင် ဗွတ်ကိုပလိုတ် ၂၁၅၀ ဟတ် သျှင်ကျာကိုသွပ်ကျာ မွဲဗွဲမိုင် ၃၅၀၀ ဟတ် စီဒွာလပ် ကွာင်လပါသွပ်ကျာပန်ထပ် လပါသျှင်ကျာခါထပ် သိုကိုဒပ်ဒပ် ပွန် မင်လပ်ဇွာပ်ဒိုဟ် ဇွာပ်ပါင်တြင်ရ၊ လပါဗွတ်ကို ဒွာလပ်ဒို သျှင် ၃၅၀ ဟတ် လပါပလိုတ်ကို စီလွီလပ်သိုကျာ သိုကို

လပေင်လနာနာရ၊ နနသုဒဃရာဇာဝုဗ္ဗသုစုတ မသုနက္ခမ တြဇှော် ၅၆၀ ဟတ်ဒိုရောင်၊

ရိုင်ကေတ်ကိုအကဲအရာဗိုတိမင်လျှပ်ကို ရိုင်ကိုဗိုပြင် ပွန်လပ်ချင်ကို သိုင်ဝံ ချိုဟ်ကေတ်ပွဲအရာမင်မဲ့စေဒွာချင်ကွဲ ကွဲရ၊ လွှာဗွတ်ဒိုဒို လွှာပျိုတ်ဒိုဒို သျှင်ကျာကိုသွပ်ကျာ ပခိုင် လပ်ကွာင် ချင်မန်ဗဒါဒါတံလေပ် ဒိုချင်ဒပ်ကင်အိုတ်ရ၊ သိုင်ဝံပွဲ AD 853 ရှိစုတ်စံအာသွပ်တု ကောန်သိုင်မွဲသိဝိရာဇာ ကောံ ဂွကျာ်သုဒ္ဓဒေဝီ ဆက်ပိုင်အာနန်ပွန်ရ၊ လက်ထက်ဝံ ဗွာတံ စသီကေတ်ချင်မန်လွါလွါတေ မွဲယျ ကျက်သေပ် သင်မန် (ရမန်သင်) တု လွီဒိုင်ဒြဟတ်ရ၊ နူဂှ် ဗွာတံ သီကေတ်ဗကံ နူတဲပျူတံတု ပိုင်ပြီလပ်ရ၊ အခိုင်ဂှ်ဗွာတံ ရှေ့သျှင်ဒိုင်ခွီအယီကျီ တံရ၊ ခွီအယီကျီတံဂှ် ဒိုင်ဒိုင်ပျူပျူဗွာသျှင်ဗကံဂှ်ရ၊ အခိုင်ဂှ် မန်တံလေပ် ဒးပခိုင်ဒိုင်ပရေင်ပွန်ဇကုလွါသွပ်ဝံဏံတု ဟံဂွံအာရီသုဂရလွါသျှင်လွါလွါတေရ သိုင်ဝံ ပွဲသာသနာ ၁၄၀၂ (AD 858) ဂွံအာယုက် ၄၀ ဒိုင်သိုင်တုပွဲ (AD 870) အာယုက် ၅၂ ရှိ စံအာသွပ်ပွန်ရ၊

နူဂှ်ဥဒကရာဇာ ဂွံအာယုက် ၃၉ သွာံ ဆက်ပိုင်နန် ကုဂွကျာ်ကာမေဇာပူဒေဝီတု သိုဟံတေင်တုဟ်ပွဲဝင်မဲ့သတ် ပွဲသာသနာ ၁၄၂၉ (AD 885) စိုပ်အာယုက် ၅၄ ရှိ ထပ်စံအာ သွပ်ပွန်၊

နူဂှ်တု သိုင်ညာတကရာဇာ ကောံဂွကျာ်ညာတိကာ ဒေဝီ ထပ်မင်မဲ့အာတိသျှင်ပွန်ရ၊ လက်ထက်သိုင်ဝံ စိုန်ရစိုပ်အခိုင် ပတိုန်သံဂါယနာမရနက်ကိုပိဝါကိုလေပ် ဟိုတ်နူရး အာဏာစက် သုဝဏ္ဏဘုမ် ပရေင်ချင်ကွာန်ဟံစိုဟ်သျှိဟ်တု သိုင်ကိုသိုကို ကောန်ညးချင်ကွာန်သမိုမိုင် ဒးပကောံဇောံမ ဒးပဇ္ဇော်ပဇ္ဇော်

ဒိုင်ဒြဟတ်ပွန်ရ၊ သိုင်ဝံပွဲ သာသနာ ၁၄၂၉ သွာံ ဂွံ အာယုက် ၆၃ သွာံ ကျီဒို သိုင်ပကင်ရင်ချင်စိုထပ်သွာံ တု ပွဲသာသနာ ၁၄၄၆ AD 902 ဂွံအာယုက် ၈၀ ရှိစံအာ သွပ်ရ၊

ပွဲသွာံဂှ်ပွန် သိုင်သိရိ မာသောကရာဇာ (တ) ကောံဂွကျာ်ရမ္မာသာရဒေဝီ ထပ်ပိုင်နန်ပွဲအာယုက် ၄၇ သွာံဂှ်တု စိုပ်အာယုက် ၇၁ သွာံဂှ်ထပ်စံအာသွပ်ပွန်ရ၊

မဲ့အဆက်ခပ် သိုင် မဟာစိတ္တရာဇာ ကောံ



ဂူကျာ သုစက္ကဒေဝ ပကဓရ
ချင် ၃၃ သွားတဲ အခါမဂ္ဂ
အာယုက် ၆၉ သွား ဂှ်စအာ
သွင်ပွန်တဲ ပွဲသွားဂှ်ပွန် သွိုင်
ဗန္ဓုရရာဇာ ကောံဂူကျာဗန္ဓု
ဝတီဒေဝီ ထပ်ပွင်ရင်နန်ပိုင်
မ္မဲသွားတဲ ပွဲသာသွာ ၁၅၀၄
ဂွံအာယုက် ၅၁ ဂှ်စတိအာ
ပွန်ရ။

နူဂှ်သွိုင်ဇယသုမန
ရာဇာ ကောံဂူကျာသုမန
ဒေဝီ ထပ်တိုန်နန် ပွဲ AD 960
ဂှ်မ္မဲဝါပွန်ရ။ လက်ထက်သွိုင်ဝံ
ဂံင်ညွာလောန်ညွန် ပရေင်
ချင်ကွာန်လေဝ်စိုတ်ညိုတ်တိုန်
နူကိုပ်ကွာတေံ ကေတ်
အဆက် ကိုမန်ချင်ဗွံင်ချင်ဒွါရဝတီ ကောံစွအာကျင်ညးညွံပရေင်
သာသွာလေဝ်တတက်ရဲဆဲးတိုန်ရ။ သွိုင်ဝံသာသွာ ၁၅၂၃
ဂွံအာယုက် ၃၄ ဌ်သွိုင် ပိုင်ချင် ၁၉ သွား ဂွံအာယုက် ၅၃ ပွဲ
သာသွာ ၁၅၂၃ ဂှ်စအာသွင်ပွန်ရ။

ပွဲသွားဂှ်ပွန် သွိုင်ယုဗန္ဓုရာဇာဂွံအာယုက် ၅၄သွားဂှ်တိုန်
နန်ကောံဂူကျာဓေဝီတဲ ပွင်ရင်ချင် ၁၆ သွားပွဲသာသွာ ၁၅၃၉
စိုပ်အာယုက် ၇၀ ဂှ်ထပ်စအာသွင်ပွန်ရ။

နူဂှ်ပွန်သွိုင်အာစိဏ္ဏကရာဇာကောံဂူကျာသုမနဒေဝီ
တိုန်နန်ပွဲသွားဂှ်ပွန်ရ သွိုင်ဝံစိုပ်အာဗျူဟ်သွိုင်တဲ ပရေင် ဗဟုသုတ
ပိုင်ချင်ချိုက်ပေင်တကိုရ သွိုင်ဝံလေဝ်ပိုင်ဂွံနန်ပိုင် ၁၇ သွား ပွဲ
သာသွာ ၁၅၅၆ စိုပ်အာယုက် ၈၀ ဂှ် ထပ်တဲစအာ သွင်ပွန်ရ။

နူဂှ် သွိုင်ဥဒိန္နရာဇာ ကောံဂူကျာရတနမလာဒေဝီ
ဆက်ပကင်ရင်ချင်ပွန်ရ။ ပွဲချင်ဗွံင်ဒွါရဝတီတေံ ကျိဌ်ပွာန်ဇော်
ကောံကြောံတံရ။ သွိုင်ခမေန “ကြောံ” မ္မုယျ ပထမသုရိယဝါရိ
မာန် ရပ်လပ်ဝါဒဟိန္ဒူ လုပ်တ္တိုက်ချင်လဝပူရီ မဒ်ရာဇဌာနီချင်
ဒွါရဝတီရ။ ပွဲသာသွာ (၁၅၇၆) သွား (AD 1022) ဂှ် သွိုင်သုရိ
ယဝါရိမာန် သီကေတ်ချင်လဝပူရီတဲ ပလီုပလာ်ကောံဘုတ်ဘာ
စေတီဟံအောန်ရ။ ကျာ်ဝရပထမမန်တံ ပတန်လပ်ဂှ်လေဝ် ချိုင်
လှဲထောံယေန်သွာင်ခမေန ဒွိအာဗိုပြင်ဟိန္ဒူညင်ညင်ဏီရ။
ပွဲကာလချင်လဝပူရီလီတဲ ကောန်သွိုင်ဗြနဲညးဒွါရဝတီ ပြင်တိုန်
အာဗဒါဇင်မာဲ (မေုဇရး) တဲ ပတန်ချင်တိုဟာရိဘုဉ္ဇယပွန်။
ဒပ်ပွာန် ခမေနတံ ကျင်ဗတိုက်ကိုလေဝ်ဇာပ်ဗတိုက်ဟေင်ဒး
ကလေင်စအာရ။ သွိုင်ဇြကရာဇ်ဗြမန် “စမ္မဒေဝီ” သွတိုင်စီတဲ
စီဒွာချင်ကွာန်ဇကု၊ ဂကူဇကု၊ ဘာသာဇကု၊ သာသနာဇကု



ประเพณีปล่อยปลาในเทศกาลสงกรานต์ของชาวมอญ วัดโปรตเกษเชษฐาราม พระประแดง

နကိုသတ္တိဗျတ္တိမဇ္ဇောရ။

ပွဲကာလချင်ဒွါရဝတီရသံင်မံင်ဂှ် မှာထေရ် အရဟံ
(ဓမ္မဒဿီ-လေဝ်ဂး) ကလေင်စက္ကင်ချင်သဇီတဲ ပဒတ်ရ။ အခိုင်ဂှ်
ပွဲချင်ဗကောံတေံ ဗွာတံလွီစံင်ဗြဟတ်ပိုင် (၂၀၀) သွားဂှ် ကြံင်
မျိုဟ်တိုန် စိုတ်ထေက်ကြိုက်ရ။ မှာထေရ်အရဟံစိုတ်လုပ်စကို
ချင်ဗကောံရ။ ဆဂးဂှ် ပရေင်အပွဲနန်ဗကောံလေဝ် ဟံညိုင် ဝတ်ကို၊
ဟိုတ်ဂှ်ရ မှာထေရ်အရဟံ မင်ဒိုင်အခိုင်ဗတန်သာသနာရ။ မ္မဲသွာ
ပွန် ဟိုတ်နူချင်ဒွါရဝတီစေံအာသွင်တဲကြောံတံတဲ အခိုင်ဟံရဲ
ကြောံတံကျင်ချိုက်ဂရိုက်ရးကးသဇီမာန်ရ။ သွိုင်ဥဒိန္နရာဇာကို၊
သွိုင်တိဿ (ဗဂေါ) ကို စွံသတိကိုပွာန်ကြောံဗွဲမဇ္ဇောကိုဗြဟတ်
ရ။ ဒွာနူအာရီဇော်မံင်လွှာကြောံတဲ လွှာဗွာ တံဂှ် ဝိုတ်စမံင်ရ။
ဒိုကိုဘွဲဏံမန်တံ သံသယဟံမ္မဲလ္လူဗကောံ ကောံကောံဏီ၊ ဗွာတံ
ဂွံကေတ်ဒွာပုဏ္ဏတံညီသာကျင် မန်ကိုဗွာလေဝ် ပြသွာဟံမ္မဲညး
ရီဗင်အဲ အဲရီဗင်ညး ဓရ်သင်ဟဟံပိုတ်သကုတ်ဟေင်မန်တံထေင်။

သွိုင်ဝံ ပွဲသာသနာ (၁၅၅၆) သွား (AD 1012) ခါမဂ္ဂ
အာယုက် ၃၅ သွားဂှ် ကျိဌ်သွိုင်၊ ပကင်ရင်ချင် ၂၁ သွားတဲ ပွဲ
သာသနာ (၁၅၇၅) သွား (AD 1031) ခါမဂ္ဂအာယုက် ၆၀
သွားဂှ် စအာသွင်ရ။

စီဗဟ်အာကွပ်ဂတတေံ



သွပ်လွံ

ဘဝမွိုဟ်ဒີຊ່າ	ထဲကြာန်ကမ္ဘောန်
တဲတေံတုးတိုန်	ပွဲနူဂယးပြဟ်
ကွဟ်ဒွဲတိက်	ထွိုက်ဒွဲစ
ကျောန်ကမ္ဘောန်ပွန်	တန်စိုပ်သင်တဲ
ချောင်စိုတ်ကာယ	ပွးစိုင်းပွးတဲ
တိက်သွက်ဇုဒီ	အာရီပြးဇး
သွိုင်တဲတိက်လွံ	တုံမန်အာကျင်
ဆိုညာတ်အီဂြိုင်	ပရိုင်ခိုဟ်ဂွံမိင်
လဟိုင်ပွဲမန်	ညောန်ကျင်ညီသာ
ဟိုတ်ခပ်သာမဂ္ဂ	ဟုံသွိုရံင်ညင်သွ
မန်မန်တီကွး	ပွးတဲတံင်ဂြ
ရီုပင်ညးသွံ	တုံမန်ဒ်ကျင်
ဟုံသရုင်ဒဒိုက်	ဟံင်ပြာ်ရီုပင် ။

မန်ကိုမန်ပွန်	တန်ကျင်ဒ်မဲ့
မန်စိုလှိုကိုတ်	စိုတ်ဒ်မန်မဲ့
ညောန်ကျင်ဂွံချင်	ဟိုကျင်သိုအရေဝ်
လိက်ပတ်နွံ	ချုဗ်ဒးကျင်
သိုအခိုက်ကွာ	ထွးကွာဟုံဂွ
ဂကူတုဟ်တီဇြိုဟ်	ဂိုဟ်မန်ဖေက်အိုတ်
စိုတ်ခါတ်ဆာန်ဂကူ	ဂြိုင်တဲပွဲမန်
ယဝ်ဒ်သွက်ဂကူ	ချိုတ်တဲဟုံဂွိုင်
ဂကူတုဟ်ကျင်ပျို	ဗျိုတ်ဆီညး
ဆိုမန်ဖေက်ဂွံက်	ဂံက်တဲဂြိုဟ်ဟုံ
မန်ဆာန်ဂကူ	ဟုံန့ဆီညး
မန်ကိုမန်ကွာ	ညီသာဒ်မဲ့

ကောဒေဟုဂ္ဂု	ဂွင်ဂုလးသွ
တုံညးအဲမန်	ကျောန်အာလွဒေါ
မန်ပိုခါချင်	ကျင်ဆီညးသွံ
မာ်မဲ့စွက်ဟာ	တဲပြဲမန်ဟို
ကျောန်တိုန်သွင်	ဗန်ကံတံင်တဲ
ရှေ်သေ့ဇု	ဗာလပိုမန်
မိပ်စိုတ်ဂြိုင်လောန်	မန်ပိုကောံကလောံ
ဟိုတ်ပြးကျင်လံ	တုံမန်တီမံင်
ခါကွံသွာံပြင်	ကြင်အာကြင်ကျင်
ဒုင်တလုင်ဂကူမန်	ပွဲတီသိုသေံ ။

ရှုဟ်ကတို	ဖေက်ဂွံက်
ဒ်သုညီဟာ	မန်ခါဒ်မဲ့
သေ့ဂီုဂွံင်တရ	ဒ်အာမာန်ဟာ
တဲကံဆီရ	မန်သိုချင်ခါ
ကျာ်ဂွံဆီ	ပွဲမာ်မဲ့စွက်
ညောန်ကြပ်တိုန်ရ	တိုင်ပွဲရန်တုံ
မဲ့တဲစိုပ်ဟောင်	မဲ့တေင်ချင်စိုပ်
ကြပ်တိုန်အာရီဟ်တဲ	ဟုံသေ့ဂဲရမန်
စပ်ညီသာဟောင်	မဲ့တေင်ဒးနွံ
ညးတုဟ်ဟိုပလို	ညီမန်လွကလင်
ပင်ပတိုန်သွိုင်	ပွဲသွိုင်ရာမညာ ။



นิตฺยานุสาสนํ

ฉลวณํเปกฺกณวณํ

พระมหาบุญ ญาณจารี

กิตติคำสอนเป็นคำสั่งสอนที่ผู้เฒ่าผู้แก่ในแต่ละท้องถิ่น ได้ยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และสอนลูกสอนหลานให้ดำรงตนในทางที่ถูกต้องตามจารีต ประเพณีของบรรพชน คติคำสอนจะแฝงไปด้วยข้อคิดที่เป็น ประโยชน์สะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อ ระบบความคิด และวิถี ชีวิตของกลุ่มชน ประยุกต์ใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย

อุตฺตวณํ อุฏฺฐุอุตฺตวณํ
(จุดชะกัว เฮอะปรั่วหนูจุดแจ๊ะโหนก)

คำศัพท์ อุตฺตวณํ (จุดชะกัว) - กระตุกสี่ข้าง
 อุ (เฮอะ) - ไม่
 ฎ (ปรั่ว) - ดี, ประเสริฐ
 ฐ (หนู) - กว่า, จาก
 อุตฺตวณํ (จุดแจ๊ะโหนก) - กระตุกสันหลัง

ความหมาย กระตุกสี่ข้างไม่ดีไปกว่ากระตุกสันหลัง
 กระตุกสี่ข้างจะอยู่บริเวณข้างทั้งสองของร่างกายถัดรักแร้ ลงมาถึงสะเอว กระตุกสันหลังเป็นกระตุกที่อยู่ในแนวกึ่งกลาง ทางด้านหลังของลำตัว เป็นแกนของร่างกาย มีลักษณะเป็นข้อ ๆ ต่อกันเป็นแนวตั้งแต่บริเวณคอต่อจนถึง บริเวณด้านหลังของ ทวารหนัก ทำหน้าที่ป้องกันอันตรายให้แก่ไขสันหลัง ส่วนนี้ใช้ ในเชิงเปรียบเทียบว่า คนอื่นที่ให้การอุปถัมภ์ค้ำชู มอบหมายให้ ทำหน้าที่การงาน หรือให้อะไรแก่เราก็ด้วยหวังสิ่งตอบแทน แต่ การช่วยเหลือและเอื้ออาทรของญาติพี่น้อง เกิดจากสายใยแห่ง ความสัมพันธ์ที่เนื่องมาแต่สายโลหิตให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ หวังสิ่งตอบแทน ไร้สิ่งแอบแฝง คล้ายสำนวนที่ว่า “ซี้ตีกว่าไส้”

อุฏฺฐวณนํ อุฏฺฐวณนํ
(แจ๊ะเห้นะฮักกาเกตาเว แจ๊ะเห้นะตะราเวเป้าะฮ)

คำศัพท์ อุ (แจ๊ะเห้นะฮ) - ชนะ
 ว (กลา) - ก่อน

วอว (กะตาเว) - รอน
 วอ (ตะราเว) - หลัง, ที่หลัง
 ออ (เป้าะฮ) - เย็น, สบาย

ความหมาย ชนะก่อนร้อนใจ ชนะที่หลังสบายใจ

การชนะคือการทำให้อีกฝ่ายพ่ายแพ้ ฝ่ายที่แพ้กีย่อม จะหาทวิวิธีหรือวิธีการที่จะเอาชนะคืน เป็นสำนวนคำสอนว่า การเอาชนะกัน เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนในภาย หลัง เพราะต้องคอยระวังเดือดร้อนใจหาว่าตระแวงกลัวผู้แพ้จะ ทำคืนอยู่ตลอดเวลา ส่วนผู้ที่เอาชนะได้ภายหลัง ก็จะมีวิธีการที่ จะเอาชนะคืนและวิธีการที่จะป้องกันตนเองจากความพ่ายแพ้ อีก เพราะได้ประสบการณ์และเรียนรู้วิธีการเอาชนะมาแล้ว คล้ายสำนวนว่า “หัวเราะทีหลังดังกว่า”

อุฏฺฐวณนํ อุฏฺฐวณนํ
(แจ๊ะโหนกเก้นเป็งญ ชะเลญญเก้นด้ากัจ)

คำศัพท์ อุ (แจ๊ะโหนก) - โต, ใหญ่
 ฎ (เก้น) - เพราะ, คุณ
 ฐ (เป็งญ) - ข้าว
 อุ (ชะเลญญ) - สูง
 ฐ (ด้ากัจ) - น้ำ

ความหมาย เติบโตเพราะข้าว สูงเพราะน้ำ

การที่มนุษย์ เจริญเติบโตขึ้นมาได้ก็เพราะมีอาหารไป บำรุงเลี้ยงส่วนของอวัยวะต่าง ๆ เป็นสำนวนใช้ในเชิงเปรียบ เทียบว่า คนที่ร่างกายเติบโตใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาได้ก็สักแต่ ว่ามีอาหารและน้ำไปบำรุงเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย แต่ไม่มี ความรู้สึกนึกคิดชั่วดี แยกแยะความผิดถูกไม่ออก ขาดความรับผิดชอบ ทั้งแก่ตนเองและคนรอบข้าง ตลอดจนต่อสังคม เจริญ เติบโตเพียงร่างกาย แต่ไร้สมอง และคุณธรรม คล้ายสำนวนไทย ว่า “แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน”

อุฏฺฐวณนํ อุฏฺฐวณนํ
(สาร์วงเลแต่ฮ้อฮา ซาเลเฮอะกองฮาวม)

คำศัพท์ อุ (สาร์วง) - หนัก
 ฐ (เล) - ก็

ဒဲး	(ແຕ່ລະ) - หนึ่ง
အဝ	(ဝါ) - ไป
သဝ	(သာ) - เบา
ဘွံ	(ဆွဲ) - ไม่
ဂံင်	(ကံ) - กล้า
ဟို	(အာရုံ) - พุด (บริปาก)

ความหมาย **หนักก็ต้องไป เบาก็ไม่กล้าพุด**

สำนวนนี้เป็นการสะท้อนความรู้สึกของคนที่อยู่ในสถานภาพด้อยกว่า หรืออยู่ใต้บังคับบัญชา อยู่ในสภาพจำยอม และต้องอดทน ไม่สามารถที่จะต่อรองหรือปริปากขออะไรได้ ต้องก้มหน้ารับชะตากรรมสถานเดียว ภาระหน้าที่จะหนักหนาสาหัสเพียงใดก็ไม่สิทธิที่จะปฏิเสธและหลีกเลี่ยงได้เลย เข้าตำราที่ว่า “หนักก็ต้องเอา เบาก็ต้องสู้”

ညးကးညးခိုဝ် အဲကးအဲခိုဝ်
(ແຮງຮີ້ຍ໌ແກ້ຍ໌ແຮງຮີ້ຍ໌ ອັວແກ້ຍ໌ອັວແກ້ຍ໌)

คำศัพท์	ညး	(ແຮງຮີ້ຍ໌) - เขา, คนอื่น
	ကး	(ແກ້ຍ໌) - พุด, ว่า
	ခိုဝ်	(ແກ້ຍ໌) - ดี
	အဲ	(အັ) - เรา

ความหมาย **เขาว่าเขาดี เราว่าเราดี**

เป็นคติคำสอนว่า คนเรามักยึดเอาตนเองเป็นศูนย์กลางแห่งความถูกต้อง คิดเข้าข้างตนเองเสมอว่า สิ่งที่ตนคิด สิ่งที่ทำ และวิธีการของตนเท่านั้นที่ถูกต้อง ไม่เห็นด้วยกับการคิด การทำ และวิธีการของคนอื่น แม้จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องก็ตาม ไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ประเภทต่างคนต่างถือดีกัน ไม่ยอมรับกัน จัดจ้านพอ ๆ กัน

ညးဝိဝိဝိကိ ဝိဝိဝိကိဝိဝိ
(ແຮງຮີ້ຍ໌ເຈີ໌ຍ໌ເຈີ໌ຍ໌ເຈີ໌ຍ໌ ເຈີ໌ຍ໌ເຈີ໌ຍ໌ເຈີ໌ຍ໌ ເຈີ໌ຍ໌ເຈີ໌ຍ໌ເຈີ໌ຍ໌)

คำศัพท์	ညး	(ແຮງຮີ້ຍ໌) - เขา, คนอื่น
	ဝိ	(ເຈີ໌ຍ໌) - ข้าง, หลังคา
	ကိ	(ကາ໌) - บ้าง
	ဝိ	(ເພື່ອ) - เหมือน, อย่าง

ကွသူ (ကမ္မဝရ်စာ) - หลงคาบาน

ความหมาย **เชื่อว่าข้างข้างบ้าง ข้างอย่างหลังคาบ้าน**

คำว่า เจริญ ในภาษามอญมี ๒ ความหมาย คือ ที่หมายถึง ข้าง อย่างหนึ่ง กับที่หมายถึงหลังคาอย่างหนึ่ง สำนวนนี้ใช้ในเชิงเปรียบเทียบคนที่ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง เชื่อว่าอย่างไร คิดอย่างไร ก็ว่าตามเขา คิดตามเขาไปขาดความเชื่อมั่นในตนเอง



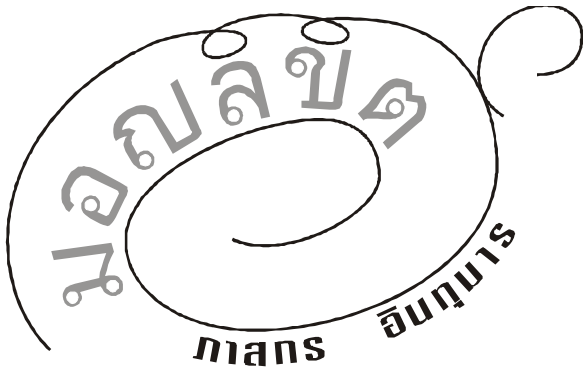
ပုၤဒ်ပုၤ ငြၢ်ဒ်ပုၤ
(တုၤတေးၤပိၤပိၤ လိၤပိၤတေးၤပိၤပိၤ)

คำศัพท์	ပုၤ	(တုၤ) - หง
	ဒ်	(တေးၤ) - เป็น
	ပုၤ	(ပိၤ) - ข้าวสุก
	ငြၢ်	(လိၤ) - นึ่ง
	ပုၤ	(တေးၤ) - ข้าวเหนียว

ความหมาย **หงเป็นข้าวสุก นึ่งเป็นข้าวเหนียว**

เป็นสำนวนว่า การกระทำแต่ละอย่างแม้จะใช้วัสดุใกล้เคียงกัน แต่ก็จะมีวิธีการทำแตกต่างกัน ให้เปรียบเทียบว่า การที่จะลงมือทำอะไรสักอย่าง จะต้องทำความเข้าใจกับสิ่งนั้นเสียก่อน มิฉะนั้นจะเกิดความผิดพลาดขึ้นได้





“หมอสุเอ็ด”

ถ้า หารับคนมอญในเมืองไทย คงจะมีเพียงไม่กี่คนเท่านั้น ที่ไม่รู้จัก “หมอสุเอ็ด” แม้แต่มอญเมืองมอญ เมื่อได้พบหมอสุเอ็ด ต่างก็ให้ความเคารพนับไหวในฐานะวงศ์สีน้ำเงินของรามัญ “หมอสุเอ็ด” หรือ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ สุเอ็ด คชเสนี อดีตอาจารย์แพทย์แห่งคณะแพทยศาสตร์ ศิริราช พยาบาล ผู้ซึ่ง ณ วันนี้ได้จากไปอย่างตลอดกาล หมอสุเอ็ดสืบเชื้อสายโดยตรงมาจากเจ้าพระ



ภาพวาดเจ้าพระยามหาโยธา (เจ่ง

กบฏไม่สำเร็จ พระยาเจ่งจึงพาไพร่พลมอญมาพึ่งพระเจ้ากรุงธนบุรี โดยตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ปากเกร็ด และเป็นผู้สร้างวัดเชิงท่า

ยามหาโยธา หรือ “พระยาเจ่ง” เจ้าเมืองเตริน ผู้ซึ่งเป็นกบฏต่อพม่าที่ในครั้งนั้นหากล้มล้างพม่าได้ สำเร็จ พระยาเจ่งก็จะได้เป็นกษัตริย์แห่งกรุงหงสาวดี แต่เมื่อการ

ที่ตำบลบางตลาด รวมทั้งเจ้าพระยามหาโยธา (ทอเรียะ) บุตรชายของพระยาเจ่งก็ได้ สร้างวัดเกาะพญาเจ่ง (วัดเกาะบางพุด) อุทิศให้บิดาไว้ที่ตำบลบาง พุดอีกด้วย ดังนั้นย่านปากเกร็ดจึงเป็นย่านต้นกำเนิดของสกุล คชเสนี สกุลของหมอสุเอ็ด

เป็นที่รับรู้กันทั่วไปว่า หมอสุเอ็ดเป็นผู้ที่อุทิศตนให้กับการรักษาและสืบทอดความเป็นมอญอย่างเข้มแข็ง ดังที่มีผู้กล่าวไว้ในหนังสือที่ระลึกอายุครบ ๘๐ ปี ของหมอสุเอ็ดว่า “คุณหมอมีความสามารถพิเศษทางดนตรีและนาฏศิลป์ในแบบฉบับของมอญ อันเป็นเชื้อสายเดิมของท่าน นอกจากนี้ท่านยังพูด อ่าน เขียน ภาษามอญได้อีกด้วย ท่านชอบที่จะค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์มอญ ทั้งในประเทศไทย และในดินแดนที่เคยเป็นประเทศมอญมาก่อน...” (น.๑๓๔) นอกจากนี้ “ไม่ว่าชุมชนมอญใดบ้านมอญที่ไหน วัดมอญที่มีงานบุญงานกุศล คุณหมอได้ไปร่วมแสดงมุทิตาจิตมิได้ขาด ยกตัวอย่างเช่นงานศพพระครูวิสุทธิบิดี เจ้าอาวาสวัดคงคาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี คุณหมอสุเอ็ดแสดงการรำยรำศีลปะของมอญด้วยตัวเอง หรือที่วัดปรมย์ยิกาวาส เกาะเกร็ด นนทบุรี คุณหมอสุเอ็ดก็ไปร่วมหาบถวายเป็น...” (น. ๘๕)

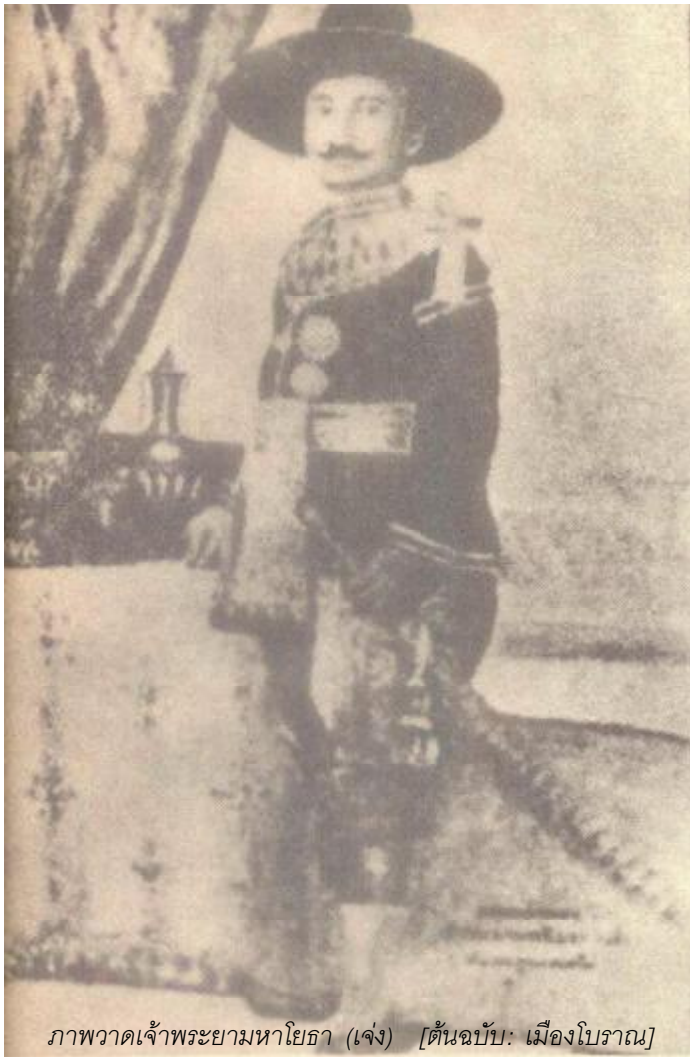
นั่นคือ บทบาทของ หมอสุเอ็ด ในฐานะบุคคล แต่สิ่งที่คุณจะสำคัญยิ่งกว่าการมีบทบาท ดังกล่าวก็คือ บทบาทการขับเคลื่อน และธำรงรักษาความเป็นมอญผ่านสมาคมไทยรามัญ



ภาพถ่ายศาสตราจารย์นายแพทย์สุเอ็ด คชเสนี

ที่หมอสุเอ็ด ดำรงตำแหน่ง นายกสมาคม ยาวนานกว่า ๓๐ ปี โดยที่ “ตลอดเวลาที่ เป็นนายกสมาคมฯ ท่านได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่

“...การสืบวงศ์มอญในครั้ง นี้ ก็คงเป็นเพียงการสืบในเชิงสัญลักษณ์ สิ่งที่สำคัญกว่านั้นก็คือ การจากไปของหมอสุเอ็ด คือ การจากไปของกำลังสำคัญที่ทำหน้าที่ธำรงรักษาความเป็นมอญอย่างมั่นคงสืบต่อไปโดยตลอด ”



ภาพวาดเจ้าพระยามหาโยธา (เจ่ง) [ต้นฉบับ: เมืองโบราณ]



“พลู” ดาบประจำตระกูล คชเสนี



ศาสตราจารย์นายแพทย์สุเอ็ด คชเสนี ในชุดพระยามอญ ในการรำสามภาค วัดปรมย์ยิกาวาส เกาะเกร็ด

ชาวไทยเชื้อสายมอญบนถนนพระยา เติบโตอย่างงดงามของวัฒนธรรมประเพณี ชาวไทยเชื้อสายมอญที่มีอยู่ทั่วไปของประเทศไทยราว ๓๔ จังหวัด ได้มีโอกาสมาพบปะสังสรรค์ และทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ...” (น. ๑๓๔) และการที่คนมอญได้มีกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอนี้เอง ที่ทำให้ความเป็นมอญยังไม่เลือนหายไป

ความที่หมอสุเอ็ดสืบเชื้อสายมาจากพระยาเจ่ง ผู้ซึ่งน่าจะ ได้เป็นเจ้าของมอญหากล้มพม่าลงได้จึงมีคนมอญจำนวนไม่น้อย ที่เห็นว่าหมอสุเอ็ดคือเจ้าเมืองมอญคนสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่ การจากไปของหมอสุเอ็ดจึงเสมือนดังการสูญสิ้นวงศ์มอญอย่าง สมบูรณ์ ด้วยเหตุที่หมอสุเอ็ดทำนครของตนเป็นโสดมาโดยตลอด รวมทั้งพี่น้องสายตรงฝ่ายชายของหมอสุเอ็ดก็ไม่มีทายาทฝ่ายชาย สืบสกุล (และทำนุบำรุงความเป็นมอญ) อย่างไรก็ตาม การสิ้นวงศ์มอญในครั้งนี้ก็เป็นเพียงการสิ้นในเชิงสัญลักษณ์ สิ่งที่ล้ำค่า กว่านั้นก็คือ การจากไปของหมอสุเอ็ด คือการจากไปของกำลัง สำคัญที่ทำหน้าที่ธำรงรักษาความเป็นมอญอย่างเข้มแข็งมา โดยตลอด

ในวันนี้วัดเชิงท่า และวัดเกาะพญาเจ่งที่บรรพบุรุษมอญ ของหมอสุเอ็ดได้สร้างไว้ตั้งแต่ครั้งก่อนยังคงอยู่ แต่การคงอยู่ของ วัดไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าความเป็นมอญจะคงอยู่คู่กันต่อไปได้ สิ่งหนึ่งที่หมอสุเอ็ดกังวลและได้เขียนไว้ในบทความเรื่อง “วัฒนธรรมและประเพณีมอญ” ก็คือเรื่องที่ว่า

“ความนิยมในการปฏิบัติ ตามขนบธรรมเนียมประเพณี ต่าง ๆ ของมอญมีน้อยลงเป็นลำดับ ซึ่งคงจะต้องโทษว่าเป็นเพราะ สังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปัญหาการศึกษาของชน สมัยใหม่ที่เห็นว่สิ่งเหล่านี้เป็นของล้าสมัยและปราศจากคุณ ประโยชน์...” และความกังวลดังกล่าวก็กำลังเกิดขึ้นอยู่รอบ ๆ วัด เชิงท่า และ วัดเกาะพญาเจ่งแห่งปากเกร็ด สถานที่ซึ่งเป็นที่ กำเนิดของหมอสุเอ็ดและสกุลคชเสนี

ดังนั้นแล้ว การจากไปของหมอสุเอ็ดจึงทำให้เกิด คำถาม ขึ้นว่า คนมอญในเมืองไทยจะแสวงหากำลังสำคัญ เพื่อที่จะคลี่คลายความกังวลนี้จากที่ใดได้บ้าง...

เอกสารอ้างอิง

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (๒๕๐๙). ลำดับสกุลคชเสนี กับ โบราณคดีมอญ. หนังสือที่ระลึกงาน ฉาปนกิจศพ คุณหญิงจำเริญพิพิธมนตรี, ๙ มีนาคม ๒๕๐๘.

โสภณ นิไชโยค, บรรณาธิการ. (๒๕๔๗). ๘๐ ปีศาสตราจารย์ เกียรติคุณ นายแพทย์สุเอ็ด คชเสนี: ๔๘ ปีสมาคมไทยรามัญ. กรุงเทพฯ: สมาคมไทยรามัญ.

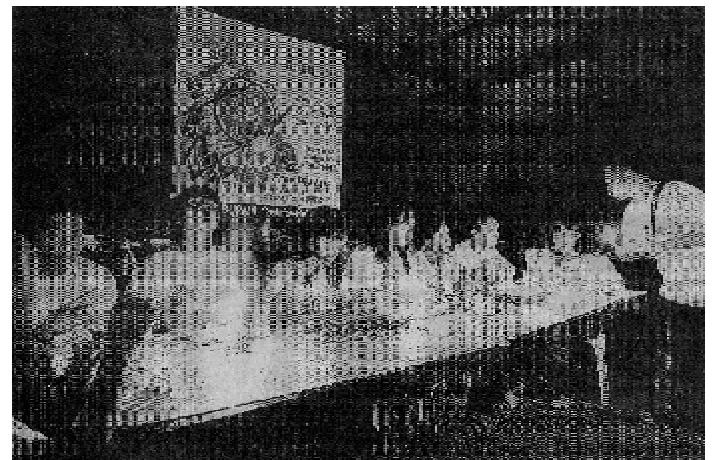




เลื่อมความอัญภพมาเป็นชนชาติเคยกนอยางหนาเมอาย จนทา
ให้ชนชาติมอญหายไปจากความทรงจำของนานาชาติ จากนั้นไปก็
ขึ้นอยู่กับพวกเราลูกหลานมอญว่าจะทำอย่างไรให้ทั่วโลกได้รู้จัก
ชนชาติมอญมากกว่านี้...

จีนโหมหนักชิงดำแชมป์เขื่อนไฟฟ้าในพม่า

....บริษัทก่อสร้างจากจีนได้ตกลงจะช่วยรัฐบาลทหารพม่า
ก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำจำนวน ๗ แห่ง ทางตอนเหนือสุดของ
ประเทศ ซึ่งเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจะมีกำลังการผลิตรวมกันถึง
๑๓,๓๖๐ เมกะวัตต์ มากกว่าเขื่อนท่าสาบ กับ เขื่อนสาละวิน ที่ลง
ทุนโดยนักลงทุนจากประเทศไทยรวมกัน การก่อสร้างเขื่อนใหญ่ ทั้ง
๗ แห่ง เป็นความร่วมมือระหว่างกรมก่อสร้างโครงการผลิต ไฟฟ้า
กระทรวงพลังงานไฟฟ้า ๑ ของพม่า กับบริษัทจีนดังกล่าว
หนังสือพิมพ์นิวไคลด์ออฟเมียนมาร์ของรัฐบาล รายงานเรื่องนี้โดย
ไม่ได้ให้รายละเอียด เกี่ยวกับเงินลงทุนสำหรับการก่อสร้าง รวม
ทั้งระยะเวลาในการดำเนินการ รัฐบาลทหารพม่ายังคุยอีกด้วยว่า
ถ้าโครงการนี้สร้างเสร็จประชาชนจะมีไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ และ
ยังมีเหลือเพื่อขายให้กับประเทศเพื่อนบ้านได้อีกด้วย ก็ต้องขอ
แสดงความยินดีกับพี่น้องมอญที่อยู่ตามเมืองต่าง ๆ ที่จะได้มี



เมื่อวันพุธที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ - กองทหารพม่าได้เข้าควบคุมพื้นที่บริเวณเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ในรัฐชวาบิ ประเทศพม่า ซึ่งกำลังจะดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัทจีน. กองทหารพม่าได้เข้าควบคุมพื้นที่บริเวณเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ในรัฐชวาบิ ประเทศพม่า ซึ่งกำลังจะดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัทจีน.



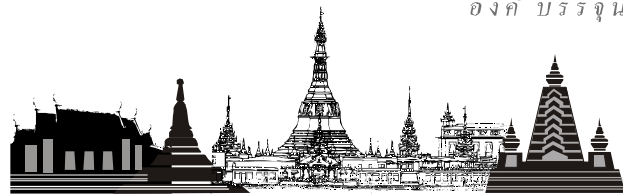
ประเดิม - กองทหารพม่าได้เข้าควบคุมพื้นที่บริเวณเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ในรัฐชวาบิ ประเทศพม่า ซึ่งกำลังจะดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัทจีน. กองทหารพม่าได้เข้าควบคุมพื้นที่บริเวณเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ในรัฐชวาบิ ประเทศพม่า ซึ่งกำลังจะดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัทจีน.

ต้องขอล่าว่าคำว่าสวัสดิ์ และฝากเนื้อฝากตัวกับสมาชิก
“เสียงรามัญ” ทุกท่านด้วยนะครับ สำหรับคอลัมน์นี้เองใหม่
“มอญนิวส์อัปเดต” ได้ถือกำเนิดเกิดขึ้น เพื่อติดตาม ตรวจสอบ
ข้อมูลข่าวสาร รับรู้สถานการณ์ต่าง ๆ ของพี่น้องมอญ ทั้งมอญใน
เมืองมอญ และมอญในเมืองไทย ให้สมาชิกได้รับรู้ร่วมกัน และ
เพื่อไม่ให้เป็นการเปลืองเนื้อที่หน้ากระดาษที่มีอย่างจำกัด เรามา
เริ่มข่าวแรกกันเลยดีกว่า...

แรมโบ้ภาค ๔ ที่พม่า

ข่าวแรกก็ต้องยกให้กับเขาละพระเอกตลอดกาลแรมโบ้
“ซิลเวสเตอร์ สตอลโลน” ซึ่งเจ้าตัวได้ออกมาแถลงข่าวว่ากำลัง
จะสร้างหนังแรมโบ้ภาค ๔ ซึ่งได้ทิ้งช่วงจากภาค ๓ มาแล้ว ๒๐ ปี
สตอลโลนได้กล่าวว่า โดยเนื้อหาของเรื่องแรมโบ้ภาค ๔ จะ
เกี่ยวกับการจับอาวุธต่อสู้ เรียกร้องดินแดนกลับคืนมาจากพม่า
ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพม่า เช่น กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ เป็นต้น
โดยจะมาบันทึกหลักถ่ายทำกันที่เมืองไทย โดยมีดารไทย ต๊อกร
ร่วมแสดงด้วย ทั้งนี้รายงานข่าวไม่ได้แจ้งมาด้วยว่า ตกลงแรมโบ้
ภาค ๔ เขาจะเป็นตัวแทนของชนชาติไหนกันแน่ แหล่งข่าวไม่ได้
ระบุเอาไว้ แต่ที่แน่ ๆ เขาไม่ได้เคยถึงชนชาติมอญเลย แม้แต่น้อย
ก็ถือว่าเป็นความสำเร็จของพม่า ที่พยายามจะกลืนชนชาติมอญ
และศิลปวัฒนธรรมให้เป็นพม่า และเที่ยวบอกนานาชาติทั่ว





เปลี่ยนภารกิจ-หลอมใจคน นายสุวิทย์ เกษมทรัพย์ กรรมการในคณะกรรมการการปฏิรูป (อปอ) ไร้สังกัดที่ขอนแก่น ระบุว่า หวังใช้บทบาทเชิงกลางระหว่างผู้บริหารให้ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง โดยไม่ต้องคอยเกรงใจใครๆ และผลักดันให้ "หัวใจคน" ขอนแก่นเปลี่ยนไปจากเดิมที่มองแต่ตัวเองเป็นหลัก มาเป็น "หัวใจคน" ขอนแก่น

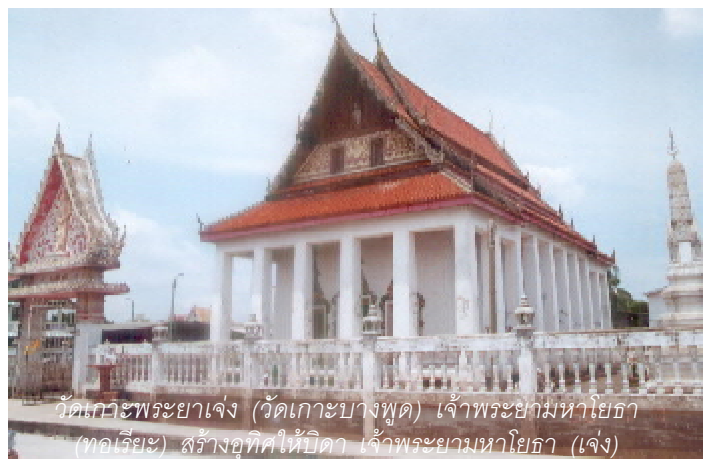
คนเฒ่าคนแก่หลายสิบรายคว้าโศกเสียใจร้องไห้คร่ำครวญ มิใช่เพียงเพราะได้รับค่าเวนคืนเพียงตารางวาละ ๔ บาท ซึ่งก็ไม่พอที่จะหาซื้อที่ดินผืนใหม่ได้อยู่แล้ว (ขณะนั้น พ.ศ. ๒๕๐๐)

ภวียเตยวราคาชาวมละ ๑ บัาฬ) ฬว้าชาลยเนบฏาฒมตรและ
 ถิ่นฐานเดิมที่ต้อฬพลด์พรากจากกันไป พิศาล ญญญูก เล้าให้ฬังว่า
 ฆณะนั้นตนยังเรียนอยุ่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฆณะนี้อายุ ๖๕
 ปี) ตอนเย็นเลิกเรียนตนเองก็ต้อแะไปเยี่ยมคนเฒ่าคนแก่อย่าง
 นายฮวด นายเหลียม แก้วปลั่ง นายสุน แก้วปลั่ง ที่หวงแห่นถิ่น
 ฐานบ้านเกิดของตนในห้องฆสถานี่ตำรวจปากเกร็ด พบคุณลุง
 คุณตา ต่างก็ร้องไห้เสียใจน้ำหูน้าตาไหล นอกจากคั้นเคื่องเจ้า
 หน้าที่บ้านเมืองแล้วยังหาวหามาก (อาการลงแดงเพราะอดหามาก
 เป็นเวลานาน) ขอมหามากขอมลูกิน ตำรวจอย่างผู้คองวินัย (ยคใน
 ฆณะนั้น) ก็ไม่ทราบจะทำอย่างไร เพราะทำไปตามหน้าที่ และ
 นโยบาย “เชื่อผู้นำชาติพันภัย” ของจอมพล ป. และจอมพลสฤษดิ์
 ในฆณะนั้น การจะไล่ รื้อ ยุบ ฝัง กลบ อย่างไรก็ทำได้ บ้านเมือง
 ในฆณะนั้นจึงมีแต่ความเป็นไทย คนที่ใช้แซ่ก็ต้อเปลี่ยนมาใช้
 นามสกุล ชื่อหมู่บ้าน ชื่อวัด ที่มีความเป็นชนชาติอื่น ๆ เช่น มอญ
 ญวน ลาว จีน ก็ต้อถูกเปลี่ยนชื่อ เพื่อความศิวิไลซ์

วัดและชุมชนมอญปากเกร็ดหลายแห่งจึงสูญสิ้นไปเพื่อ
 ความเจริญของบ้านเมือง ท่ามกลางความน้อยเนื้อต่ำใจของชาว
 บ้าน พร้อมกันนี้ตลาดน้ำบ้านบางตลาด ที่ใหญ่ที่สุดในย่านปาก
 เกร็ด หน้าวัดที่ถูกเวนคืนจึงหายไปด้วย พร้อมกับการหายไปของ
 ชุมชนมอญบางตะนาวศรี กลายมาเป็นชุมชนสวนใหญ่ ตาม
 นโยบาย “ชาตินิยม” ของจอมพล ป. ที่ไม่ต้องการให้ประเทศไทย
 หลงเหลือความเป็นชาติพันธุ์อื่นที่ไม่ใช่ไทย คราวเดียวกับการ
 เปลี่ยนชื่อประเทศจาก “ประเทศสยาม” เป็น “ประเทศไทย”

วัดกุ เป็นวัดมอญอีกแห่งที่ถูกแปลงประวัติศาสตร์เพื่อ
 ตอบรับกระแสประวัติศาสตร์การท่องเที่ยว กล่าวคือ วัดมอญแต่
 เดิมจะมีชื่อเรียกเป็นภาษามอญแทบทุกวัด ตามความถนัดปาก
 ของคนมอญ รวมทั้ง ววฏ “วัดกุ” ซึ่งเป็นชื่อวัดมอญมาแต่เดิม
 กู้แปลว่า ไร่ วัดกุแปลว่าวัดบ้านไร่ (เหมือนกับวัดบ้านไร่เจริญผล
 วัดมอญที่จังหวัดสมุทรสาคร และมีชื่อภาษามอญว่า กู้ เช่นเดียว
 กัน) แต่ทว่าได้ถูกแปลความหมายให้ฟ้องกับเหตุการณ์เรือพระที่นั่ง
 ของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ ประสบบุติเหตุล่มลง
 และสิ้นพระชนม์กลางแม่น้ำเจ้าพระยาแถวบริเวณบางพูด หน้าวัด
 เกาะบางพูด (วัดเกาะพญาแจ้ง) กระทั่งได้สมญานามว่า
 สมเด็จพระนางเรือล่ม มาจนกระทั่งปัจจุบัน

ความเป็นจริงเรือของสมเด็จพระนางเรือล่ม ล่มลงใกล้
 กับวัดเกาะพญาแจ้ง จึงมีการนำพระบรมศพและกุชากเรือขึ้นใน
 บริเวณวัดเกาะพญาแจ้ง ซึ่งวัดดังกล่าวก็อยู่ติดชายฝั่งเป็นการ
 สะดวกดีอยู่แล้ว ไม่ต้องไปกู้เรือกันที่วัดกุ (มอญ) ซึ่งอยู่ลึกเข้าไป
 ในตลิ่ง แต่กลับสร้างศาลเพียงตาและพระบรมรูปของสมเด็จพระ



วัดเกะพระยาแจ้ง (วัดเกะบางพูด) เจ้าพระยามหาโยธา (ทอเรียะ) สร้างอุทิศให้บิดา เจ้าพระยามหาโยธา (เจ่ง)



ศาลพระนางเรือล่ม หน้าวัดกุ

นางเรือล่มขึ้นตรงที่มีได้มีการกู้ซากเรือ และนำพระบรมศพขึ้นที่
 “วัดกุ” (มอญ) แต่อย่างไร

วัดมอญปากเกร็ดในอดีตทุกวัดจะสวดมนต์บาลีมอญ
 จารึกบทสวดด้วยอักษรมอญลงใบลาน ทุกวันนี้พระสงฆ์ใน
 หลายวัดสวดมนต์มอญไม่ได้แล้ว แต่แทบทุกวัดยังคงเก็บรักษา
 ใบลานภาษามอญไว้อย่างดีมีบางวัดเท่านั้นที่นำไปลานเหล่านั้น
 มาบดเป็นผงหล่อวัตถุมงคล นอกจากนั้นวัดมอญยังมีสิ่งก่อสร้าง
 ที่เป็นสถาปัตยกรรมแบบมอญ ได้แก่ เจดีย์มอญ ศาลาทรงมณฑป
 เสาหงส์ หากใครได้มีโอกาสลองเรือในแม่น้ำเจ้าพระยา และผ่านไป
 ทางปากเกร็ด ก็คงจะสังเกตเห็นได้ว่าริมสองฝั่งน้ำเจ้าพระยา มี
 คนมอญ และ วัดมอญ อยู่กันอย่างหนาแน่นสักเพียงใด





เรือนครัว ฉบับ

ไฟร์ตัน จันทร์แบบ

พะเปิงตาว วูบุดี๋

(แกงข้าวตัง)

มาเที่ยวปทุมธานีแล้วไม่ได้ชิมก๋วยเตี๋ยวเรือรังสิต ก็เท่ากับมาไม่ถึงเมืองปทุม มาเที่ยวสามโคกแล้วไม่ได้ลิ้มลองก๋วยเตี๋ยวมอญ (พะเปิงตาว) ก็ถือว่ามาไม่ถึงสามโคกเช่นกัน

วันนี้ “เรือนครัว” มีรายการอาหารมอญมานำเสนอ พะเปิงตาว หรือ แกงข้าวตัง เป็นอาหารมอญเฉพาะถิ่นมอญเมืองสามโคกโดยเฉพาะ รสชาติคล้ายก๋วยเตี๋ยวววกข้าวต้มทรงเครื่อง แต่มีรสชาติเฉพาะ ซึ่งสามารถทำกินเองที่บ้านได้ไม่ยาก แกมเครื่องปรุงหาง่าย คุณค่าทางอาหารสูงไม่หนักจนเกินไป ทำกินได้ทุกมื้อ เป็นรายการอาหารที่เหมาะสมสำหรับครอบครัว ลองทำดูนะครับ

เครื่องปรุง

๑. ข้าวตังทอด	1	กิโลกรัม
๒. ไข่ (ไข่บ้าน) ต้มสุก จิก/หั่นชิ้นฝอย	1/2	กิโลกรัม
๓. ปลาหมึกแห้งลวกสุก	200	กรัม
๔. กุ้งแห้ง	200	กรัม
๕. ไข่เจียวหั่นฝอย	1	ถ้วยแกง
๖. หมูสับลวกสุก	200	กรัม
๗. ตับหมูลวกสุก	200	กรัม
๘. เต้าหู้เหลืองหั่นบางทอดพอเหลือง	2	แผ่น
๙. ตั้งฉ่าย	100	กรัม
๑๐. ผักชี	100	กรัม
๑๑. กระเทียมเจียว	100	กรัม
๑๒. เครื่องปรุง - น้ำปลา น้ำตาล พริกไทย		

วธทา

ตั้งน้ำให้เดือด ใส่กระดูกไก่ หรือ กระดูกหมู เคี่ยวทำน้ำซุป เหยาะพริกไทยป่นพอประมาณ (ดับคาว) ต้มน้ำซุปจนได้ที่ ออกหวานน้ำต้มกระดูก จัดเตรียมเครื่องปรุงข้างต้นให้ครบ เวลากิน นำเครื่องปรุงข้างต้นใส่ถ้วย แล้วตักน้ำซุปราดลงไป เสร็จแล้ววางข้าวตังทอดด้านบนสุด ไม่ให้แช่น้ำซุป เพราะจะทำให้คลายความกรอบ และกินร้อนๆ จะอร่อยยิ่งขึ้น



หมายเหตุ หากจะเรียก พะเปิงตาว ว่า ก๋วยเตี๋ยวมอญ ก็คง ไม่ผิด เพราะใช้ข้าวตังทอดแทนเส้นก๋วยเตี๋ยว เป็นการถนอมอาหารอย่างหนึ่ง ในอดีตเป็นการแปรรูปข้าวสุกเหลือกินกันหม้อ กั้นกะทะ โดยเอามาแช่น้ำ ตากเป็นแพ รวมเก็บไว้ใช้ได้ทั้งทำอาหารคาวและอาหารหวาน เป็นการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง เป็นรายการอาหารเฉพาะถิ่นของมอญสามโคก สอบถามคนเฒ่าคนแก่ และผู้ใหญ่พวง บ้านท้ายเกาะ บอกเล่าว่า พะเปิงตาว สูตรนี้ได้มีโอกาสปรุงถวายรัชกาลที่ ๙ นับเป็นความภาคภูมิใจในวงศ์ตระกูล และชาวมอญสามโคกเป็นอย่างยิ่ง ท่านใดอ่านแล้วจะลองทำกินเอง หรือหาโอกาสมาลิ้มรสก๋วยเตี๋ยวมอญสามโคก ก็เชิญนะครับ

